

REPUBLIC GEODETIC AUTHORITY

СТРАТЕШКИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА НАЦИОНАЛНУ ИНФРАСТРУКТУРУ ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Април, 2021.

Одрицање од одговорности

Ова специфични акциони план је настао радом консултаната, *KU Luven* из Белгије, и кључног експерта проф. др Јупа Кромповеца, ангажованог на пројекту „Управљање непокретностима,“ који финансира Светска банка (СБ), референтни бр. пројекта: SRB-REMP-8486YF-CQS-CS-18-105. Консултаната и кључног експерта је подржао *IGF Consulting* из Србије и запослени у Републичком геодетском заводу током целог трајања пројекта. Циљ му је да постави основу и пружи смернице за јачање и побољшање утицаја постојеће Националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП) на јавну управу, пословање и грађане, као и на целокупну привреду и друштво Републике Србије. Овај документ не садржи нужно ставове Републичког геодетског завода (у даљем тексту: РГЗ), и/ли других јавних органа, СБ као финансирајућег тела, или других консултаната који су ангажовани у изради нацрта овог документа.

Уз то, ниједна од наведених страна не сноси одговорност за штету било које врсте, ни за индиректну или узрочну штету која настане коришћењем овог документа, или докумената који су са њим повезани.

Информације садржане у овом документу темеље се на истраживањима, налазима, закључцима и резултатима из претходног GSA извештаја и Извештаја Студије о социјално-економским користима НИГП-а

Овај документ је израђен без позивања на личне податке. Сви лични и поверљиви подаци прикупљени током израде овог документа и Пројекта коришћени су и биће коришћени искључиво за потребе овог Пројекта и у складу са релевантним законима који регулишу заштиту података и поверљивост података у Републици Србији.

Овај документ, као и свих материјали који су садржани у њему припадају и остају у власништву РГЗ-а. Консултант може да задржи један примерак овог документа.

Посебно се захваљујемо начелнику Центра за управљање геопросторним подацима РГЗ-а и запосленима у Центру који су пружили пордушку кроз реодовно организовање и учествовање у интернет састанцима, који су давали повратне информације и који су прегледали радну верзију овог документа.

САЖЕТАК

Овај документ представља Стратешки акциони план за Националну инфраструктуру геопросторних података Републике Србије који ће омогућити даљу примену НИГП-а у Србији, што је усклађено са Интегрисаним оквиром за геопросторне информације УН-а и Директивом ЕУ *INSPIRE* (Стратешки акциони план НИГП-а). Свеобухватни план састоји се од изјава о визији и мисији, дефинисаних циљева, низа кључних мера, са повезаним кључним показатељима учинка, и плана имплементације и плана управљања ризицима.

Визија за даљу примену српског националног *SDI* формулисана је на следећи начин: Успоставити „Паметни (*SMART*) НИГП“ заснован на вредностима који у знатној олакшава приступ, дељење и употребу геопросторних података и услуга, одговара тренутним и будућим потребама заинтересованих страна за геопросторним информацијама, омогућава примену најрелевантнијих савремених решења и јача националну/регионалну сарадњу и економски развој и побољшане услове живота.

Мисија даље примене српског НИГП-а је примена модерног, напредног, добро опремљеног, финансијски стабилног и одрживог НИГП-а. Да би се то постигло, потребно је предузети низ мера, радњи и имати унапред дефинисаног извршиоца таквих радњи. Кроз обновљени национални центар за геопросторне податке развијаће се и користити интегрисани и интероперабилни геопросторни подаци, ствараће се и унапређивати иновативне технологије, снажно промовишући употребу геопросторних информација. Напори на усклађивању, стандардизацији и усклађивању обезбедиће поуздану примену и оквире неопходне за функционисање НИГП-а.

Циљеви НИГП-а засновани су на визији и мисији и представљају камен темељац за развој кључних акционих мера за постизање постављених циљева. Дефинисан је један главни циљ, а затим пет подциљева којима ће се постићи главни циљ.

Главни циљ је „Имплементација модерног, напредног, добро опремљеног, финансијски стабилног и одрживог НИГП-а и поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, задуженог за бављење свим питањима везаним за НИГП, у циљу стварања „Паметног НИГП-а заснованог на вредностима.“¹

Постоји пет подциљева и они су дефинисани на следећи начин:

„Ојачати управљачка тела и партнерства НИГП-а кроз повећану институционализацију, заједничко стварање и сарадњу између свих сектора и побољшани модел управљања, подржан одговарајућим документима политика које је усвојила Влада.“

„Побољшати модел финансирања, структуру и могућности НИГП-а и постићи усклађивање правног оквира НИГП-а са међународним прописима, политикама и глобалним агендама и развити политике лиценцирања и одређивања цена.“

„Инвестирати у побољшање и промоцију интеграције, употребе и управљања геопросторним подацима за доношење одлука, економски развој, иновативне сврхе и развој нових информационих система.“

„Побољшати усклађеност геопросторних података, интероперабилност, хармонизацију и безбедност, истовремено избегавајући и уклањајући дуплирање података, софтвера и услуга.“

„Изградња капацитете за све релевантне актере и заинтересоване стране НИГП-а, на свим нивоима, улагање у формално образовање за стицање потребних знања и вештина и развијање комуникације и ангажовања на нивоу НИГП-а.“

Акциони план садржи кључне мере (КМ) за постизање дефинисане визије, мисије и циљева у складу са девет стратешких путева *UN-GGIM IGIF* за НИГП (управљање и институције, политика и право, финансије, подаци, иновације, стандарди, партнерства, капацитети и образовање и комуникација и ангажовање). Сваки од идентификованих КМ укључује општу препоруку, тренутне мере, будуће мере и скуп релевантних кључних показатеља учинка (КПУ).

Кроз план имплементације (ПИ) предвиђени су временски и финансијски оквир за сваку КМ дефинисану у оквиру Акционог плана, одређен им је приоритет на основу битности и релевантности за НИГП и груписани према девет стратешких путева *UN-GGIM IGIF* за НИГП. Финансијски оквир пружа информације у вези са укупним износом инвестиција потребних за сваку КМ и планираним извором финансирања за сваку одговарајућу КМ. Инвестиције такође могу бити капиталне, периодичне или обоје, што је такође дефинисано у ПИ. Временски оквир је постављен као гантограм који покрива петогодишњи период, и пружа информације о трајању и периоду предвиђеном за сваку КМ.

Развијени план управљања ризиком (ПУР) садржи темељну анализу ризика која пружа прецизну стратегију ублажавања ризика, бавећи се превентивно и на ублажавајући начин према вероватноћи и утицају ризика. ПУР садржи укупно 21 кључних ризика, два кључна ризика идентификована за сваки од стратешких путева и КМ које су у њима дефинисане, док су дефинисана још три додатна кључна ризика која су у најширем смислу директно повезана са НИГП-ом. Већина идентификованих кључних ризика има „значајан“ ниво ефекта, док је идентификован само један ризик „критичног“, а два ризика „подношљивог“ нивоа. Утврђена су два критична ризика која се односе на препреке у поновном успостављању Националног центра за геопросторне податке и на проблеме у изградњи, побољшању и одржавању капацитета свих актера и заинтересованих страна НИГП-а. Након критичних ризика, неколико значајних ризика граничи са критичним нивоом и они су повезани са негативним помацима у владиним политикама и недостатком интереса или укључености актера и заинтересованих страна НИГП-а у погледу примене и одређивања приоритета НИГП-а. Такви ризици су такође ризици који се односе на проблеме који узрокују дуплирање података и набавку софтвера/услуга и недостатак и проблеме у вези са новим системима е-преноса/дистрибуције геопросторних података у иновативне сврхе.

Акциони план, план имплементације и план управљања ризицима заједнички чине срж будуће стратегије НИГП-а. Са дефинисаним језгром, Стратегија НИГП-а може да уђе у правну процедуру израде и усвајања политика од стране Народне Скупштине Републике Србије. Остали делови овог Стратешког акционог плана НИГП-а, као и претходни резултати развијени у оквиру Студије о социјално-економским користима утицаја Националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији, користиће се и у будућој изради Стратегије НИГП-а у складу са српским законодавством.

Садржај

Одрицање од одговорности	2
САЖЕТАК	3
1 УВОД	9
1.1 Контекст.....	9
1.1.1 Структура.....	9
1.1.2 Методологија.....	10
1.2 Тренутно стање у Републици Србији	10
1.2.1 Основна процена.....	10
1.2.2 Стратешка усклађеност са покретачима јавних политика	12
1.2.3 Процена социјално-економских користи НИГП-а.....	13
2 Визија	15
2.1 Изјава о визији и мисији	15
2.2 Циљеви	16
3 АКЦИОНИ ПЛАН	19
3.1 Управљање и институције	19
3.1.1 Кључна мера У&И1 – Ојачати Савет НИГП-а	20
3.1.2 Кључна мера У&И2 – Институционализација приватног, академског и НВО сектора у моделу управљања НИГП-ом.....	20
3.1.3 Кључна мера У&И3 – Поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке 21	
3.2 Политика и право.....	23
3.2.1 Кључна мера П&П1 – Усвајање Стратегије НИГП-а	23
3.2.2 Кључна мера П&П2 – Усклађивање са релевантним међународним политикама и прописима	24
3.2.3 Кључна мера П&П3 - Ускладити се са Циљевима одрживог развоја Уједињених нација, са посебним освртом на формализацију неформалних насеља и објеката	25
3.2.4 Кључна мера П&П4 - Нацрт и праћење релевантних политика и прописа путем надлежног националног центра за геопросторне податке	26
3.3 Финансије.....	28
3.3.1 Кључна мера ФИН1 - Обезбедити одрживо финансирање НИГП-а кроз поново успостављен Национални центар за геопросторне податке	28
3.3.2 Кључна мера ФИН2 - Побољшати модел и структуру финансирања НИГП-а.....	29
3.3.3 Кључна мера ФИН3 - Развити политике лиценцирања и одређивања цена	30

3.3.4	Кључна мера ФИН4 - Побољшати и ојачати методе опорезивања непокретности на основу геопросторних података	31
3.4	Подаци	33
3.4.1	Кључна мера ДАТА1 - Побољшати употребу геопросторних података за доношење одлука и економски развој	33
3.4.2	Кључна мера ДАТА2 - Промовисање употребе геопросторних података	34
3.4.3	Кључна мера ДАТА3 - Интегрисање не-геопросторних података са геопросторним подацима	34
3.4.4	Кључна мера ДАТА4 - Поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који ће се бавити питањима података	35
3.5	Иновације	37
3.5.1	Кључна мера ИНО1 - Побољшати употребу геопросторних података за иновације...	37
3.5.2	Кључна мера ИНО2 - Побољшати е-пренос/дистрибуцију геопросторних података у сврху иновација	38
3.5.3	Кључна мера ИНО3 - Понуде за подстицаје за иновације путем Националног центра за геопросторне податке	40
3.5.4	Кључна мера ИНО4 - Развити специфични информациони систем за потребе комасације	41
3.6	Стандарди	42
3.6.1	Кључна мера СТАН1 - Побољшање усаглашености стандарда геопросторних података	42
3.6.2	Кључна мера СТАН2 - Побољшати интероперабилност и хармонизацију геопросторних података	43
3.6.3	Кључна мера СТАН3 - Спречавање дуплирања података и дуплирања набавке софтвера/услуга	44
3.6.4	Кључна мера СТАН4 - Побољшати безбедност информационих система	46
3.6.5	Кључна мера СТАН5 - Стимулисање софтвера отвореног кода	47
3.6.6	Кључна мера СТАН6 - Националном центру за геопросторне податке је додељена надлежност за питања стандардизације	47
3.7	Партнерства	49
3.7.1	Кључна мера ПАР1 - Јачање партнерства и сарадње унутар и између кључних економских сектора	49
3.7.2	Кључна мера ПАР2 - Промовисање активности заједничког стварања геопросторних података	50
3.7.3	Кључна мера ПАР3 - Побољшати сарадњу са локалним самоуправама	52
3.8	Капацитети и образовање	53
3.8.2	Кључна мера КАР&ОБ32 - Инвестирање у формално образовање НИГП-а	54

3.8.3	Кључна мера КАП&ОБЗ3 - Инвестирање у програме целоживотног учења.....	55
3.8.4	Кључна мера КАП&ОБЗ4 - Помоћ у изградњи капацитета јединица локалних самоуправа	55
3.9	Комуникација и ангажовање.....	57
3.9.1	Кључна мера КОМ&АНГ1 - Развити стратегију комуникације и ангажовања НИГП-а 57	
3.9.2	Кључна мера КОМ&АНГ2 - Промовисање додатне вредност употребе геопросторних информација	58
3.9.3	Кључна мера КОМ&АНГ3 - Поновно успоставити Национални центар за геопросторне податке који ће се бавити питањима комуникација и ангажовања.....	58
	Управљање ризицима.....	60
4	ЗАКЉУЧЦИ	71

1 УВОД

Овај Стратешки акциони план за Националну инфраструктуру геопросторних података (Стратешки акциони план НИГП-а) Републике Србије представља наставак Извештаја о геопросторном усклађивању (*GSA* извештај) и Извештаја о студији социјално-економских користи НИГП-а Србије (Извештај студије о користима). Стратешки акциони план НИГП-а снажно је усклађен са Интегрисаним оквиром за управљање геопросторним информацијама УН и *INSPIRE* директивом Европске уније. Акциони план укључује КМ за сваки од девет стратешких путева *IGIF*-а (стратешки путеви) и КПУ. Поред тога, он такође укључује кључне ризике и мере за ублажавање ризика, као и инвестициони план. Овај план чини основу за Извештај о стратегији који се бави даљом применом НИГП-а.

1.1 Контекст

1.1.1 Структура

Структура Стратешког акционог плана НИГП-а подељена је на 5 поглавља.

Прво уводно поглавље представља више тема које пружају контекстуалну позадину за развој АП, покушавајући да одговори на питање зашто Република Србија развија акциони план НИГП-а. Поред тога, оно излаже тренутно стање НИГП-а у Србији. Као такав, садржај овог поглавља чини изврсно полазиште за дефинисање визије, циљева и одређивање акција за будућу примену НИГП-а.

Тренутно стање НИГП-а у Србији представља се кроз основну процену Извештај процене стања за глобалну инфраструктуру геопросторних података (Извештај процене стања НИГП-а - *NSDI Diagnostic Tool*) који је претходно пилотиран у Србији, након чега следи кратак преглед усклађености са тренутним покретачима политика и идентификованих социјално-економских користи НИГП-а у Републици Србији. Даље се указује се указује на везе са *GSA* извештајем, Извештајем студије о користима и овим Стратешким акционим планом.

Друго поглавље износи циљну визију даље примене НИГП-а Републике Србије, заједно са кључним циљевима. Да би се постигла наведена визија и њени циљеви, представљене су КМ који треба предузети, а које су детаљно представљене у следећем поглављу.

Поглавље 3 је срж овог Стратешког акционог плана НИГП-а и основа је за даљу примену НИГП-а у Србији. КМ су идентификоване и дефинисане за сваки од девет стратешких путева. Свака КМ укључује описе Опште препоруке, презентације Тренутне акције, Будуће акције и КПИ-а.

Поглавље 4 укључује план имплементације и план управљања ризицима. Ови планови укључују природу издатака и временске оквире за сваку КМ, а такође се односе на главне повезане ризике, мере за ублажавање ризика и инвестициони план.

У последњем поглављу 5 представљени су главни закључци Стратешког акционог плана НИГП-а. Закључци чине основу за Стратегију НИГП-а и дефинишу кључне кораке за даљу примену НИГП-а у Србији.

1.1.2 Методологија

У свом највећем делу, методологија коришћена за израду овог Стратешког акционог плана НИГП-а заснована је на методологији за развој документа коју је предложио *IGIF*. Извршена су одређена прилагођавања, која су се и даље ослањала на алате предложене за употребу.

У сврху спровођења почетне основне процене, коришћен је **Извештај процене стања НИГП-а** као једанствени интегрисани алат. Употреба овог алата даје процену положаја геопросторних информација и просторне инфраструктуре у земљи у одређеном тренутку, укључујући политике, финансијске и људске капацитете и техничке перспективе. Извештај процене стања је примењен за процену статуса НИГП-а 2017. године као и 2019. године.

За потребе израде приоритетног плана са оправданим трошковима за српски НИГП користе се три аналитичка алата који су предложени у смерницама *IGIF*-а. Ови алати су алатка *GSA* извештаја НИГП-а, алатка Извештаја Студије користи НИГП-а и алатка Развоја акција НИГП-а. Три алата се користе за израду процене утицаја и основног дела Стратешког акционог плана НИГП-а, а то је поглавље 3, Акциони план. **Алатка *GSA* извештаја НИГП-а** користи се за повезивање Владиних стратешких циљева и међународних обавеза са одређеним практичним геопросторним примерима и одређивање приоритета на основу тога како подржавају и убрзавају постизање ових циљева. Овај алат је у потпуности примењен за српски НИГП у новембру 2020. године. **Алатка Извештаја Студије користи НИГП-а** даје процену економског пословног случаја за улагање у *SDI* и са квалитативне и са квантитативне стране. У потпуности је примењен на српски НИГП у фебруару 2021, углавном на основу резултата два претходно наведена алата. **Алатка Развоја акција НИГП-а** надовезује се на претходне резултате како би створио одрживи план за НИГП, представљен као низ међусобно зависних интервенција у политици и пројеката имплементације. Овај извештај је резултат овог аналитичког алата. Стратешки акциони план НИГП-а у комбинацији са аналитичким резултатима чиниће основу за Стратегију НИГП-а. Након усвајања Стратегије, почеће рад на идентификовању извора финансирања, што ће даље започети даљу примену самог НИГП-а. Такође ће бити потребно детаљније навести појединачне акције као подршку спровођењу.

1.2 Тренутно стање у Републици Србији

1.2.1 Основна процена

2017. године заједнички тим Светске банке и ФАО, уз активну подршку кроз укључивање у РГЗ, пилотирао је Извештај о процени стања НИГП-а у Србији.

Оцењено је осам појединачних поља:

• Политика и стратегија	оцена: 75
• Систем управљања	оцена: 86
• Законски основ	оцена: 71
• Доступност и техничка инфраструктура	оцена: 95

- Социјално-економски утицај   оцена: 20
- Развој капацитета   оцена: 50
- Коришћење НИГП-а   оцена: 38
- Подаци:
- Кључни подаци 1   оцена: 89
- Кључни подаци 2   оцена: 70
- Укупна оцена   оцена=**64**

У 2019. години извршена је процена положаја геопросторних информација и просторне инфраструктуре у Србији у датом тренутку коришћењем пречишћене и надограђене верзије Извештаја о процени стања НИГП-а. Бодовање се врши у складу са оквиром од девет стратешких путева:

- Управљање   оцена=100
- Политика и право   оцена=90
- Финансије   оцена =71
- Подаци   оцена =91
- Иновације   оцена =75
- Стандарди   оцена =75
- Партнерства   оцена =80
- Капацитети и образовање   оцена =81
- Комуникација и ангажовање   оцена =81
- Укупна оцена   оцена =**83**

Упоредјујући резултате из ова два бодовања (2017. и 2019. године), закључујемо да се српски *SDI* током година побољшао и даље развијао, али да има и преосталих мана које треба решити како би се максимизирала могућност постизања пуних користи НИГП-а.

Предности: Република Србија континуирано остварује значајан напредак на пољу руковођења НИГП-ом и постиже јаке владине механизме и политичку подршку. Штавише, има доследне институционалне надлежности и успостављено кооперативно окружење за размену података кроз заједничко разумевање вредности геопросторних информација, истичући улогу и одговорности актера и заинтересованих страна НИГП-а у постизању ефикасног НИГП-а.

Република Србија је скоро завршила потпуно правно преношење *INSPIRE* директиве ЕУ и правила њене примене. НИГП се повезује са политиком отворених података и политикама е-управе и има за циљ да примени савремени концепт платформе НИГП-а за дистрибуцију података путем новог, ажурираног и модернизованог националног геопортала. Релевантни

закони и политике на снази омогућавају примену нових технологија и омогућавају иновативну и креативну употребу геопросторних информација и услуга. Актери у Србији, који се снажно ослањају на геопросторне податке и услуге, имају висок ниво свести о користима коришћења НИГП-а. Успостављени су кључни ланци снабдевања подацима за прибављање, интегрисање и објављивање геопросторних информација омогућавајући чуварима података да омогуће приступ својим скуповима података путем НИГП-а. Коначно, основни скупови података су широко доступни и чине основу да се НИГП добро користи.

Мане: Главна мана српског НИГП-а повезана је са недостатком дугорочног и одрживог финансирања НИГП-а, стога је потребна стална финансијска подршка за постизање одрживе примене НИГП-а и његове праксе. Потребна финансијска подршка треба да се оправда бољим разумевањем вредности коју обезбеђује НИГП.

Иако је постигнут значајан напредак на пољу руковођења НИГП-ом, руководство НИГП-а још увек има простора за даље побољшање. Због тога су потребни додатни напори за даље јачање руководства НИГП-а како би се активно укључило и промовисало управљање НИГП-ом заједничким приступима више актера између јавног, приватног, академског и невладиног сектора.

Коначно, административна и институционална изградња капацитета је и даље прекопотребна међу актерима и заинтересованим странама НИГП-а, као и посвећеност заинтересованих страна постизању боље интероперабилности на основу правила имплементације *INSPIRE* и стандарда отворених података.

1.2.2 Стратешка усклађеност са покретачима јавних политика

Аналитички алат *GSA* извештаја је у потпуности је примењен у новембру 2020. године. Повезани извештај идентификује кључне приоритете Владе Србије у вези са применом садашњег и будућег НИГП-а на основу опсежног прегледа кључних докумената јавних политика и релевантних међународних обавеза у вези са геопросторним подацима.

Кључни покретачи јавних политика¹ политике у вези са спровођењем НИГП-а Србије односе се на националну агенду развоја, националне стратешке приоритете, националне програме трансформације/реформи, трговину / економију, процес приступања Европској унији (ЕУ), смањење ризика од катастрофа, животну средину / климатске промене, иновације и очекивања заједнице. Сваки од ових кључних покретача јавних политика детаљно је описан у *GSA* извештају.

Ови покретачи јавних политика се даље односе на следеће кључна тематске области јавних политика: економски и финансијски послови, реформа јавне управе и електронска управа, просторни развој, сигурност, пољопривреда, животна средина, саобраћај и енергетика,

---

¹ Термини као што су кључни покретач јавних политика, кључна тематска област јавних политика, кључни економски сектор и кључни актери и заинтересоване стране НИГП-а се тумаче на начин који је дефинисан у оквиру *GSA* извештаја.

здравство и туризам и култура. Свака од ових кључних тематских области јавних политика детаљно је описана и повезана са идентификованим кључним покретачима јавних политика.

Поред тога, Студија је такође идентификовала кључне економске секторе који играју кључну улогу у примени кључних тематских области јавних политика у којима се користи српски НИГП, а то су: пољопривредна производња, грађевинарство и урбано планирање, ИКТ и телекомуникације, банкарство и осигурање, енергетика и рударство, саобраћај, трговина некретнинама, туризам, здравство, образовање, управљање животном средином и јавна безбедност и сигурност. Такође је идентификован економски сектор „под разно“ који покрива више кључних тематских области јавних политика.

Резултати показују да бројни документи јавних политика и међународне обавезе могу бити релевантни за спровођење НИГП-а. Резултати такође указују на широк спектар кључних тематских области јавних политика (и повезаних економских сектора) који би могли имати користи од јаког НИГП-а. На крају, резултати такође показују да бројни актери и заинтересоване стране имају потенцијал да имају велике користи од примене НИГП-а.

1.2.3 Процена социјално-економских користи НИГП-а

Студија је имала за циљ да идентификује тренутну и будућу ситуацију НИГП-а из перспективе кључних актера и заинтересованих страна НИГП-а проучавањем Студије социјално-економских користи утицаја Националне инфраструктуре геопросторних података на друштво у Републици Србији. Комбинацијом успешне онлајн анкете са додатним интервјуима било је могуће идентификовати социјално-економске користи српског НИГП-а.

Упркос томе што не постоји пуни консензус о значају НИГП-а, социјално-економске користи НИГП-а Србије су вишеструке и применљиве у више тематских области јавних политика. Кључне тематске области јавних политика у којима се примењују подаци и услуге НИГП-а односе се на животну средину и просторни развој. Области као што су пољопривреда, реформа јавне управе и електронска управа, туризам и култура и саобраћај и енергетика такође се појављују као важне тематске области јавних политика за које се користе ресурси НИГП-а. Све ово указује на то да тренутни српски НИГП припомаже широком спектру релевантних тематских области јавних политика.

Утврђене су досадашње организационе и друштвене користи НИГП-а у Србији. Побољшани квалитет података, испуњавање законских обавеза и повећана ефикасност сматрају се кључним организационим користима НИГП-а. Природа ових користи снажно се односи на ефикаснији процес рада, уштеду времена и смањење трошкова. Било је могуће представити неколико користи у квантитативном смислу у више области јавних политика, међутим, чини се да је немогуће повећати ове користи на виши ниво због различитих контекстуалних поставки. Уштеде трошкова и времена сматрају се кључним друштвеним користима НИГП-а, али поједностављења процедура и већа транспарентност такође се сматрају важним друштвеним користима из перспективе анкетираних организација.

Поред тога, идентификоване су организационе и друштвене користи од НИГП-а од будућег српског НИГП-а. Чини се да су ове будуће користи од НИГП-а прилично сличне онима које су идентификоване за тренутни НИГП. Поред задовољства клијената и смањења ризика, главне организационе користи НИГП-а за будући НИГП су побољшани квалитет података, повећана ефикасност и испуњавање законских обавеза. Уштеда трошкова и времена и поједностављивање процедура сматрају се кључним друштвеним користима будућег НИГП-а. Ови резултати указују на то да актери и заинтересоване стране НИГП-а још увек нису у потпуности свесни бројних прилика које би српски НИГП могао да донесе.

Даљи развој тренутног српског НИГП-а има своју цену. Међутим, актери и заинтересоване стране НИГП-а не доживљавају те повезане трошкове јер углавном виде користи. У складу са другим међународним студијама о НИГП-у, ово снажно указује на то да су користи од НИГП-а (знатно) веће од трошкова. Трошкови НИГП-а углавном се односе на људске капацитете, софтверске лиценце и додатне скупове података. Што се тиче тога, трошкови се углавном покривају из државног буџета и постоје врло ограничене алтернативе финансирања за покривање трошкова. То указује на то да се српски НИГП у великој мери ослања на подршку српске државе.

Овај извештај такође је имао за циљ да идентификује користи од недавних инвестиција у контексту НИГП-а. Изгледа да су дигитални катастарски подаци и набавка сателитских снимака инвестиције које су имале највећи ефекат. Остале релевантне инвестиције односе се на побољшани регистар објеката, побољшани адресни регистар и мобилну апликацију катастарских података.

Студија се такође фокусирала на користи НИГП-а у погледу захтева за приступање ЕУ. Чини се да су ове користи више друштвене него организационе природе и корисне за испуњавање законских обавеза, смањење ризика од катастрофа, развој ефикасних одлука и политика, поједностављивање процеса и (јавну) транспарентност. Све ове користи могле би позитивно допринети испуњавању услова за приступање ЕУ. Поред тога, недавна улагања у дигиталне катастарске податке, сателитске снимке и податке о објектима и адресама такође позитивно доприносе испуњавању захтева за приступање ЕУ. Коначно, чини се да НИГП има (још увек) ограничен утицај на прилагођавање и ублажавање климатских промена.

Као припрема за Стратешки акциони план НИГП-а, резултати ове студије о социјално-економским користима показали су да би се српски НИГП могао боље искористити у релевантним процесима доношења одлука за широк спектар тематских области јавних политика и побољшати економски развој. Поред тога, ресурси НИГП-а и даље се ограничено примењују у иновативне сврхе. На крају, било би добродошло да се ојача партнерство између актера и заинтересованих страна НИГП-а из различитих сектора и ојача изградња релевантних људских капацитета.

2 ВИЗИЈА

2.1 Изјава о визији и мисији

Ове термине организације често користе за опис онога што теже да постигну у средњој и даљој будућности. Циљеви су понекад сажети у изјаву о мисији и/или изјаву о визији. Друге организације почињу са визијом и мисијом и користе их за формулисање циљева. Све ове аспекте онда треба разматрати заједно. Што се тиче даље примене, српски НИГП треба размотрити заједно са циљевима.

Визија описује поглед на савршену ситуацију која би се на крају могла постићи „у идеалном свету“, док мисија више описује свакодневне активности и процесе потребне за постизање визије. Изјава о визији дефинише сврху или шири циљ и може остати иста деценијама ако је добро одређена. Изјава о мисији треба да усмери акције организације (организација), наведе општи циљ, пружи осећај усмерености и води доношење одлука. Она пружа оквир или контекст унутар којег се формулишу стратегије.

Концепти се користе у случају националних инфраструктура геопросторних података (НИГП-ова) да би се описао идеалан сценарио у будућности (визија) и практичне мере које треба предузети да би се дошло до те ситуације (мисија). Као и код предузећа, од кључне је важности да имамо јасну представу о визији до које покушавамо да дођемо, као и јасно разумевање мера које треба предузети да бисмо тамо стигли.

Визија:

Визија српског НИГП-а формулисана је на следећи начин:

Успоставити „Паметни (SMART) НИГП“ заснован на вредностима који у знатној олакшава приступ, дељење и употребу геопросторних података и услуга, одговара тренутним и будућим потребама заинтересованих страна за геопросторним информацијама, омогућава примену најрелевантнијих савремених решења и јача националну/регионалну сарадњу и економски развој и побољшане услове живота.

Мисија:

Мисија српског НИГП-а формулисана је на следећи начин:

Примена модерног, напредног, добро опремљеног, финансијски стабилног и одрживог НИГП-а. Да би се то постигло, потребно је предузети низ мера, радњи и имати унапред дефинисаног извршиоца таквих радњи. Кроз обновљени национални центар за геопросторне податке развијаће се и користити интегрисани и интероперабилни геопросторни подаци, ствараће се и унапређивати иновативне технологије, снажно промовишући употребу геопросторних информација. Напори на усклађивању, стандардизацији и усклађивању обезбедиће поуздану примену и оквире неопходне за функционисање НИГП-а.

2.2 Циљеви

Да би се постигле дефинисане изјаве о визији и мисији, као што је горе наведено, дефинисан је главни циљ за даљу примену НИГП-а у Србији. Главни циљ допуњен је подциљевима и они заједно представљају будућност, жељене резултате које актери и заинтересоване стране НИГП-а предвиђају, планирају и обавезују се да ће постићи. Ови циљеви су дефинисани на следећи начин:

Главни циљ

„Имплементација модерног, напредног, добро опремљеног, финансијски стабилног и одрживог НИГП-а и поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, задуженог за бављење свим питањима везаним за НИГП, у циљу стварања „Паметног НИГП-а заснованог на вредностима.“

Тренутни Национални центар за геопросторне податке (Центар), који је централна тачка у оквиру НИГП-а Србије, дао је значајан допринос и напоре у успостављању НИГП-а у Републици Србији. Спровео је бројне акције које Србију сврставају прилично високо на глобалну *SDI* сцену. Међутим, Центар се суочава са бројним ограничењима и проблемима који су морају решити и уклонити. Поред поменутог, тренутни модел НИГП-а у Србији ограничава даљи развој и напредак. Да би се ови проблеми и празнине у потпуности превазишли, Центар би требало да буде поново успостављен и овлашћен за бављење питањима у оквиру НИГП-а која се односе на управљање, законске и политичке оквире, финансијске могућности, стварање геопросторних података, употребу, е-преношење/дистрибуцију, одржавање и сигурност, стандардизација и усклађивање, иновације, партнерства, изградња капацитета и образовање, комуникација и ангажовање.

Подциљеви

„Ојачати управљачка тела и партнерства НИГП-а кроз повећану институционализацију, заједничко стварање и сарадњу између свих сектора и побољшани модел управљања, подржан одговарајућим документима политика које је усвојила Влада.“

Постоји Савет НИГП-а, међутим његов учинак треба побољшати како би се ојачала институционална надлежност и стекла већа политичка и финансијска подршка. Састанке Савета требало би организовати редовније и потребно је предузети додатне подстицаје како би чланови Савета НИГП-а били активнији. Поред тога, треба успоставити посебне радне групе за решавање одређених питања у оквиру НИГП-а. Такође би требало проширити постојећи модел управљања НИГП-ом, што би се постигло институционализацијом приватних компанија, академске заједнице и НВО, и коришћењем модела упљављања уз више поверења, истовремено осигуравајући виши ниво транспарентности и изградњу поверења у владине институције.

Партнерства и сарадња успостављају се међу већином актера и заинтересованих страна НИГП-а, међутим, унутарсекторска и мултисекторска партнерства и сарадња треба даље ојачати. Потребна је посебна пажња према локалним самоуправама, како би се боље приступило

геопросторним потребима и жељама српских општина. На крају, шира јавност је већ укључена у српски НИГП, међутим, постоји значајан простор за побољшање за промовисање њиховог укључивања кроз активности преко *crowdsourcing*-а.

„Побољшати модел финансирања, структуру и могућности НИГП-а и постићи усклађивање правног оквира НИГП-а са међународним прописима, политикама и глобалним агендама и развити политике лиценцирања и одређивања цена.“

Препоручује се успостављање модела финансирања и структуре за НИГП који би се допуњавао погодним политикама лиценцирања и одређивања цена. Модел треба да покрије широк спектар питања и могућности везаних за управљање, финансирање, партнерство, политике, управљање ресурсима и изградњу капацитета. Поред тога, НИГП би требало да буде способан да се бави и пореским питањима, доносећи значајан приход и смањење трошкова у финансијском систему Републике Србије. Будући да су питања опорезивања дугогодишњи и скупи проблем за државу и њене грађане, важно је пронаћи први приступ приступу решавању ових и сличних питања како би се најбоље приказале предности НИГП-а и његовог потенцијала.

Такође је важно развити окружење у којем се може развити политика широке употребе геопросторних информација и спречити дуплирање напора као и смањење административних трошкова. То се може постићи развојем Стратегије НИГП-а. Поред тога, без обзира на постојећи правни оквир и оквир јавних политика, важно је одржати усклађеност са важећим и будућим релевантним међународним прописима/јавним политикама и глобалним агендама, као и праћење и ажурирање са новим прописима.

„Инвестирати у побољшање и промоцију интеграције, употребе и управљања геопросторним подацима за доношење одлука, економски развој, иновативне сврхе и развој нових информационих система.“

С обзиром на то да потенцијал употребе геопросторних информација за процесе доношења одлука и економски развој до сада није у потпуности остварен, препоручује се боље коришћење геопросторних података у релевантним процесима доношења одлука јавног и/или приватног сектора, као за укупни економски развој јавног и/или приватног сектора. То се може постићи трагањем за даљим могућностима у вези са концептом отворених података, као и другим сличним концептима, као и пружањем помоћи и подршке другим владиним и локалним институцијама кроз интеграцију не-геопросторних података са геопросторним подацима.

Геопросторни подаци треба да подстичу, доприносе и пружају иновације јер имају приметан утицај у иновационим процесима у српском НИГП-у. Ако би се ове иновације манифестовале кроз практичну примену идеја и нових информационих система који резултирају новим геопросторним подацима или услугама, или побољшањем постојећих геопросторних података или услуга, тада би значајан подстицај иновација, а самим тим и користи, био забележен у српском НИГП-у.

„Побољшати усклађеност геопросторних података, интероперабилност, хармонизацију и безбедност, истовремено избегавајући и уклањајући дуплирање података, софтвера и услуга.“

Треба упутити на релевантне стандарде праксе и механизме усклађености који омогућавају правну, информациону, семантичку и техничку интероперабилност и континуирана улагања у погледу интероперабилности података користећи напоре ЕУ за интероперабилност као референцу. Потребно је наставити са напорима на хармонизацији у вези са усклађивањем скупова геопросторних података у складу са релевантним међународним стандардима, а треба успоставити и побољшати свеукупну звучну и стандардизовану сигурност целог НИГП-а. Поред тога, треба успоставити стандардизоване политике набавки за геопросторне податке, софтвер и услуге и испитати употребу софтвера отвореног кода, као алтернативу за својински/комерцијални софтвер.

Кроз такву стандардизацију, интероперабилност и напоре на хармонизацији, бројна питања у вези са непотребним трошковима, неефикасношћу података, губитком поверења у јавни сектор и НИГП, дуплицирањем прикупљања података, дуплицирањем и некомпатибилношћу куповине софтвера и/или услуга, могу се лако уклонити, ублажити и спречити у будућности.

„Изградња капацитете за све релевантне актере и заинтересоване стране НИГП-а, на свим нивоима, улагање у формално образовање за стицање потребних знања и вештина и развијање комуникације и ангажовања на нивоу НИГП-а.“

Недовољни и/или преоптерећени капацитети бројних субјеката јавног сектора су још једно дугогодишње и скупо питање са којим се суочава Влада Србије. Финансијски капацитети су највеће питање са којим се суочава јавни сектор, праћени људским и техничким капацитетима, због чега је пресудно дати значајан допринос јачању изградње капацитета за све релевантне актере и заинтересоване стране НИГП-а. У овом погледу потребна је посебна пажња према локалним самоуправама, како би се изградиле и ојачале капацитети у вези са развојем (Н)ИГП-(ов)а и ГИС развојем на општинском нивоу. Поред тога, постоје недовољни образовни програми за стицање знања и вештина неопходних за НИГП, посебно за даља побољшања и напоре модернизације НИГП-а. На крају, недостаје и специфична стратегија која би се фокусирала на комуникацију и ангажовање НИГП-а. Тренутно се овим темама приступа на *ad hoc* начин, путем расутих одредби у законском оквиру.

Превазилажење ових празнина могло би у великој мери користити НИГП-у и јавном сектору. Могућности би биле шире, а напредак би се могао постићи бржим темпом. Привлачење других сектора и грађана ка НИГП-у је пресудно и може се постићи промовисањем постојећих случајева употребе додане вредности произведених коришћењем геопросторних података и услуга.

3 АКЦИОНИ ПЛАН

У претходном поглављу постављене су изјаве о визији и мисији за даљу примену НИГП-а у Србији уз циљеве које актери и заинтересоване стране НИГП-а предвиђају, планирају и обавезују да ће постићи. Ово поглавље систематски представља кључне мере (КМ) за постизање дефинисане визије, мисије и циљева у складу са девет стратешких путева *UN-GGIM* (управљање и институције, политика и право, финансије, подаци, иновације, стандарди, партнерства, капацитети и образовање и комуникација и ангажовање). Идентификоване КМ су резултат Извештаја о процени стања НИГП-а, Алатке GSA извештаја НИГП-а, Алатке Извештаја Студије користи НИГП-а и Алатке Развоја акција НИГП-а.

Свака од идентификованих КМ је изложена на следећи начин:

- Општа препорука (ОП): Кратки и генерички опис препоручене мере која доприноси постизању циља као што је наведено у претходном поглављу 2 - Ове опште препоруке изведене су из основних извештаја, GSA извештаја, Извештаја Студије о користима НИГП-а у комбинацији са дефинисаним изјавама о визији и мисији и циљевима.
- Тренутна мера: Кратки опис тренутних мера које су предузете или су недавно завршене, а које (делимично) постижу општи циљ препоруке у већој или мањој мери. Тренутне мере које се предузимају лако се могу сматрати будућим, јер су у сваком случају континуиране активности;
- Будућа мера: Мере које се планирају да буду предузете у будућности како би се постигли дефинисани циљеви. То могу бити описне и опште мере или специфичне строго дефинисане радње. Будуће мере служиле би као водећа основа за развој стратегије НИГП-а; и
- Кључни показатељи учинка (КПУ): Свака КМ треба да садржи мерљиве показатеље који ће показати колико ефикасно се КМ спроводе праћењем извршења активности које су планиране за постизање предвиђених циљева. Поједине КМ може бити тешко надгледати путем КПУ, што доводи до тога да се одређени КПУ дефинишу на општији и шири начин.

3.1 Управљање и институције

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за јачање управљања и институционализације НИГП-а.

Значајне мере у вези са управљањем и институцијама су већ предузете у оквиру српског НИГП-а, што је резултирало јасним управљањем, снажним руководством, институционализованом структуром и прилично јасним предлогом вредности. КМ за овај стратешки пут имају за циљ да додатно ојачају Савет НИГП-а (КМ У&И1), институционализују додатне секторе (као што су приватни, академски и НВО сектор) у моделу управљања НИГП-ом (КМ У&И2) и поново да успоставе Национални центар за геопросторне податке на модернизован, напредан, потпуно опремљен и финансијски стабилан начин (КМ У&И3).

3.1.1 Кључна мера У&И1 – Ојачати Савет НИГП-а

Општа препорука

Савет НИГП-а постоји и оперативан је, али његов учинак треба побољшати како би се ојачале институционалне надлежности и стекла већа политичка и финансијска подршка. Састанке Савета НИГП-а требало би организовати редовније и потребно је подстицати чланове Савета НИГП-а да постану посвећенији. Поред тога, треба успоставити радне групе Савета НИГП-а за специфичне професионалне напредне задатке повезане са даљом применом НИГП-а, омогућавајући да њихов рад може бити ефикаснији и боље допринети активностима Савета НИГП-а.

Тренутне мере

Специфичан план имплементације за *INSPIRE (DSIP)* се тренутно развија са циљем да дефинише и расподели улоге и надлежности заинтересованих страна *INSPIRE* тиме што одређује:

- кључне тачке пројекта и мере спровођења;
- организовање састанака Савета НИГП-а; и
- формирање новог Савета НИГП-а на основу нових или старих представника чланова савета.

Будући да су сви чланови Савета НИГП-а, као субјекти НИГП-а, истовремено и заинтересоване стране *INSPIRE*, према *DSIP*, овом мером ће чланови Савета НИГП-а дефинисати и доделити своје улоге и надлежности.

Будуће мере

- Усвајање новог радног Правилника Савета НИГП-а; и
- Успостављање посебних радних група које подржавају Савет НИГП-а у различитим темама.

Кључни показатељи учинка

- Усвојен Правилник Савета НИГП-а;
- Организација најмање два годишња састанка Савета НИГП-а одржана у складу са усвојеним Правилником;
- Најмање једна радна група Савета НИГП-а основана у складу са усвојеним Правилником; и
- Процент свих чланова НИГП-а који присуствују сваком састанку Савета НИГП-а треба да буде најмање 51%.

3.1.2 Кључна мера У&И2 – Институционализација приватног, академског и НВО сектора у моделу управљања НИГП-ом

Општа препорука

Постојећи модел управљања НИГП-ом требало би проширити институционализацијом приватних компанија, академске заједнице и НВО тако да буду укључени у свеобухватни модел управљања НИГП-ом. Такво проширење доприноси приступу управљања с поверењем који осигурава виши ниво транспарентности и изградњу поверења у владине институције јер се снажно препоручује јачање укључивања академског и приватног сектора у процесе развоја (јавних) политика и програма иновација.

Тренутне мере

- Споразуми о сарадњи и споразуми о размени података са неким приватним компанијама и НВО постоје и функционишу. Ови споразуми се заснивају на билатералној основи; и
- Постојећи појединачни споразуми о сарадњи између РГЗ-а и неколико универзитета.

Будуће мере

- Промовисање активног учешћа заинтересованих страна из приватног сектора, академске заједнице и НВО у НИГП-у; и
- Укључити приватне компаније, академску заједницу и НВО у модел управљања НИГП-ом кроз формалне и неформалне механизме учешћа.

Кључни показатељи учинка

- Успостављен модел управљања НИГП-ом који предвиђа учешће приватног сектора, академске заједнице и НВО;
- Учесће приватних компанија, академске заједнице и НВО у НИГП-у регулисано је одговарајућим законским актима; и
- Представници приватних компанија, академске заједнице и НВО из најмање три кључна економска сектора су институционално уграђени у модел управљања НИГП-ом.

3.1.3 Кључна мера У&ИЗ – Поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке

Општа препорука

Постојећи Национални центар за геопросторне податке треба поново успоставити као национални центар за геопросторне податке, регионалног домета, који је институционализован кроз свеобухватни модел управљања НИГП-ом. Свеукупно побољшање примене НИГП-а у Србији може се постићи само модерним, напредним, опремљеним и финансијски стабилним центром. Овај центар би служио као управљачко тело које би помагало Савету НИГП-а, радним групама НИГП-а и свим актерима и заинтересованим странама НИГП-а, а истовремено би био носилац правног и политичког оквира НИГП-а Србије кроз одређене законске прописе (предлагање и израда правних аката везаних за НИГП) и активности праћења. Уз неопходну и довољну финансијску стабилност, центар би требало да створи геопросторно

окружење које би омогућило свим актерима и заинтересованим странама НИГП-а да креирају, одржавају и дистрибуирају геопросторне податке на ефикасан и стандардизован начин, истовремено пружајући основу за иновативне активности и подстицаје. Центар би такође био у могућности да помогне у јачању партнерстава и активности сарадње различитих актера из различитих економских сектора, окупљајући их и подстичући заједничко стварање и друге активности промоције, образовања и изградње капацитета. Овај независни центар треба да проистекне из РГЗ-а, јер је тренутни формални координатор НИГП-а успостављен у РГЗ-у.

Тренутна мера

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке. Представници Владе, РГЗ-а и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у Радну групу као чланови.

Будуће мере

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке на националном нивоу за координацију и управљање свим питањима у вези са управљањем и употребом геопросторних података у јавном и приватном сектору, служећи као надлежни орган за праћење и примену свих кључних релевантних информационих система који су од националног значаја за ове сврхе; и
- Укључивање геопросторне компоненте у све кључне релевантне информационе системе државе у оквиру идентификованих кључних економских сектора.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима везаним за управљање и институционализацију; и
- Геопросторна компонента је уграђена у кључне државне информационе системе у најмање два идентификована кључна економска сектора.

3.2 Политика и право

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве повезане са јачањем правног и политичког оквира за НИГП.

Већ су предузете значајне мере у вези са регулаторним оквиром, што је резултирало прилично снажним релевантним правним и политичким оквиром (укључујући питања одговорности и заштите података). Међутим, потребни су додатни напори за боље усклађивање политика са међународним. КМ за овај стратешки пут воде кроз усвајање Стратегије НИГП-а (КМ П&П1), усклађивање са међународним политикама/прописима, посебно са *INSPIRE* директивом (КМ П&П2) и циљевима одрживог развоја Уједињених нација (посебно 1 и 11) (КМ П&П3), и изради и надгледању релевантних прописа и политика путем надлежног националног центра за геопросторне податке (КМ П&П4).

3.2.1 Кључна мера П&П1 – Усвајање Стратегије НИГП-а

Општа препорука

У циљу даљег унапређења српског НИГП-а, важно је развити окружење у којем се може развити политика широке употребе геопросторних информација и спречити дуплирање напора као и смањење административних трошкова. Стратегија НИГП-а треба да садржи референце и везе са свим релевантним и важним акцијама предвиђеним овим Стратешким акционим планом НИГП-а. Све ово би се одвијало у условима даљег развоја е-управе у Србији. Усвајање нове свеобухватне стратегије НИГП-а биће кључна тачка за даље спровођење таквог окружења за постизање постављених циљева.

Тренутна мера

- Израда нове Стратегије НИГП-а као непосредно праћење овог Стратешког акционог плана. Део стратегије укључује КМ које су који су формулисани на *SMART* начин (специфичан, мерљив, остварив, релевантан и благовремен) начин.

Будуће мере

- Усвајање коначне верзије нове Стратегије НИГП-а од стране Савета НИГП-а, укључујући механизам праћења учинка; и
- Прикупљање званичних мишљења (за коментаре и ревизију) од релевантних државних органа потребних за одобрење од стране Савета НИГП-а.

Кључни показатељи учинка

- Нацрт развијене Стратегије НИГП-а;
- Савет НИГП-а је одобрио Стратегију НИГП-а; и
- Успостављен је и спроведен мониторинг напретка у примени Стратегије НИГП-а од стране Националног центра за геопросторне податке.

3.2.2 Кључна мера П&П2 – Усклађивање са релевантним међународним политикама и прописима

Општа препорука

Без обзира на постојећи правни оквир и оквир политике, важно је одржати усклађеност са важећим и будућим релевантним ЕУ и другим међународним прописима/политикама (као што су Директива ЕУ о отвореним подацима и *PSI*, која је следила по Директиве ЕУ *INSPIRE*, Стратегије о подацима ЕУ и Талинске и Берлинске декларације о електронској управи). Прво, неопходно је транспортовати одговарајућа правила за спровођење *INSPIRE* у национално законодавство, и то она правила која не постоје или нису у потпуности пренета у национално законодавство.

Тренутне мере

INSPIRE директива је готово у потпуности пренета у српски правни оквир, а српски Закон о НИГП-у на снази пружа законске одредбе које обавезују РГЗ, као националну контакт тачку, да надгледа и извештава о примени *INSPIRE* директиве и да прати развој и трендове НИГП-а на међународном нивоу, као и о међународним политикама и прописима који су релевантни за српски НИГП.

Друге тренутне мере су:

- Израда подзаконског акта о Правилу за спровођење које се односи на интероперабилност података и услуга;
- Израда подзаконског акта о Правилу за спровођење које се односи на мрежне услуге;
- Израда подзаконског акта о Правилу за спровођење које се односи на размену података;
- Идентификовање релевантних институција као ИНСПИРЕ заинтересованих страна; и
- • Идентификовање релевантних заинтересованих страна *INSPIRE* за сваку од свих наведених *INSPIRE* тема геоподатака (осим за III.5 Здравље и безбедност људи).

Будуће мере

- Израђен нацрт измењеног Закона о НИГП-у;
- Потпуно правно преношење *INSPIRE* директиве које се постигло усвајањем недостајућих правила за спровођење *INSPIRE*;
- Успостављање листе заинтересованих страна *INSPIRE* одговорних за сваку *INSPIRE* тему геоподатака (укључујући дефинисање спискова одговорних заинтересованих страна *INSPIRE* за Анексе I – III); и
- Наставак систематског и редовног праћења и прегледа релевантних међународних политика/прописа од стране Националног центра за геопросторне податке и обавештавање Савета НИГП-а о овим кључним дешавањима.

Кључни показатељи учинка

- Савет НИГП-а је израдио и одобрио нацрт измена и допуна Закона о НИГП-у;
- Недостајућа *INSPIRE* Правила за спровођење је Влада донела као подзаконске акте, а претходно их је одобрио Савет НИГП-а; и
- Заинтересоване стране *INSPIRE* су идентификоване као надлежне релевантне институције и надлежне за сваку од наведених *INSPIRE* тема геоподатака (осим за III.5 Здравље и безбедност људи).

3.2.3 Кључна мера П&ПЗ - Ускладити се са Циљевима одрживог развоја Уједињених нација, са посебним освртом на формализацију неформалних насеља и објеката

Општа препорука

Влада Републике Србије улаже континуиране напоре да постигне усклађивање са ЦОР УН у што већој мери. НИГП је кључни и витални део владиних напора за постизање овог усклађивања, јер може помоћи у повећању брзине решавања, ефикасности и квалитета овог задатка. Имајући ово на уму, од кључне је важности даље јачање везе између НИГП-а и ЦОР УН како би НИГП значајно допринео постизању циљева одрживог развоја за Србију. Тачније, потребно је уложити напоре у вези са усклађивањем са ЦОР циљем 1.4 и ЦОР 11, приликом разматрања стратешког пута Политике и Права, повећаном пажњом у процесу формализације неформалних насеља и објеката изграђених изван формалног система закона и прописа чиме се осигурава плаћање пореза на непокретностима, легално власништво и сигурне, отпорне објекти. Неформални објекти су отворено питање у Републици Србији већ деценијама, имајући велики утицај на економију што се може видети кроз ненаплаћене порезе на имовину, штету и мртви капитал (процењује се да је 28 милијарди евра „мртвог“ капитала „закључано“ са таквим неформалним објектима који не могу бити предмет регулисаних тржишних услова).

Тренутне мере

- Учествовање на међународним догађајима које организује *UN-GGIM*;
- Сарадња са Републичким заводом за статистику Србије у вези са извештавањем о активностима у сврху праћења активности у Србији чији је циљ постизање усклађености са циљевима одрживог развоја УН-а;
- Учествовање у својству имплементационих партнера у националним и међународним пројектима са циљем да се допринесе бољем усклађивању НИГП-а са ЦОР УН-а;
- Спровођење Закона о озакоњењу објеката;
- Регистар објеката постоји и омогућен је приступ јединицама локалних самоуправа (ЈЛС), што се користи у процесу формализације неформалних објеката; и

- Сарадња са надлежним властима (ЈЛС, компаније које се баве геодетским радовима, РГЗ - Катастри, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре) које се баве поступком формализације.

Будуће мере

- Позивање на циљеве одрживог развоја у стратегији НИГП-а (разјашњавање тема као и приступа на који начин НИГП може допринети постизању циљева одрживог развоја у Србији);
- Промоција утицаја НИГП-а за успешну реализацију пројеката у Србији који имају за циљ усклађивање са циљевима одрживог развоја УН-а;
- Даље јачање сарадње са Републичким заводом за статистику Србије у циљу јачања веза;
- • референцирање у Плану комуникација НИГП-а;
- • Побољшати употребу Регистра објеката за преостале локалне самоуправе које не користе регистар;
- Израда амандмана на Закон о озакоњењу објеката; и
- Развој техничких решења за формализацију у складу са *UNECE* прописима.

Кључни показатељи учинка

- Стратегија НИГП-а садржи референце на ЦОР;
- Планови комуникације и ангажовања НИГП-а садрже референце на ЦОР;
- Повећан број ЈЛС који користе Регистар објеката;
- Сачињен је нацрт измена и допуна Закона о озакоњењу објеката; и
- Развој техничких решења усклађених са прописима *UNECE* у релевантној области.

3.2.4 Кључна мера П&П4 - Нацрт и праћење релевантних политика и прописа путем надлежног националног центра за геопросторне податке

Општа препорука

Успостављени правни и политички оквир НИГП-а омогућава доступност, приступачност, примену, управљање и употребљивост геопросторних информација и, без обзира на то, неопходно је даље унапређивање. НИГП Републике Србије требало би да има снажан и прилагодљив правни и политички оквир који се ефикасно може постићи поновним успостављањем Националног центра за геопросторне податке. Центар би се бавио предлозима нацрта и праћењем примене релевантног законодавства и јавних политика са циљем да се позабави актуелним правним и политичким питањима и да даље побољша оквире који већ постоје.

Тренутне мере

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се, између осталог, бавио правним и политичким питањима. Представници Владе, РГЗ-а и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у Радну групу као чланови;
- Постојећи правни оквир је готово у потпуности на снази са Законом о НИГП-у и на снази су подзаконски акти у вези са праћењем и извештавањем, као и метаподаци;
- Израда амандмана на Закон о НИГП-у, као и подзаконских аката који се тичу интероперабилности података и услуга, мрежних услуга и дељења података; и
- Развијање бројних релевантних политика повезаних са управљањем геопросторним информацијама².

Будућа мера

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке за координацију и управљање на националном нивоу свих релевантних правних и политичких питања у вези са управљањем геопросторним информацијама и усклађивањем са националним и међународним законодавством, политикама и стандардима.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима везаним за политике и прописе.

---

² Видети GSA извештај.

3.3 Финансије

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за јачање финансијског стања српског НИГП-а.

Значајне мере у вези са финансијским питањима НИГП-а већ су предузете или се још одвијају. РГЗ и други актери и заинтересоване стране НИГП-а већ су развили снажна финансијска партнерства како у јавном сектору, тако и изван њега. Циљ студије био је да се идентификују кључне тачке улагања и подстакне препознавање прекретница у остваривању дефинисаних користи. Међутим, потребно је предузети даље мере како би се осигурало одрживо финансирање НИГП-а поновним успостављањем Националног центра за геопросторне податке (КМ ФИН1), побољшање модела и структуре финансирања НИГП-а (КМ ФИН2), развијање политика лиценцирања и одређивања цена (КМ ФИН3), и побољшати и ојачати методе опорезивања непокретности засноване на геопросторним подацима (КМ ФИН4).

3.3.1 Кључна мера ФИН1 - Обезбедити одрживо финансирање НИГП-а кроз поново успостављен Национални центар за геопросторне податке

Општа препорука

Закон о НИГП-у наводи да ће заинтересоване стране НИГП-а обезбедити средства неопходна за обављање њихових дужности као део даље примене и одржавања НИГП-а. У складу са Законом о НИГП-у, средства потребна за заједничке активности (национални геопортал, мрежне услуге и др.) обезбедиће се буџетом Републике Србије, као и донацијама и другим изворима финансирања. Међутим, показало се да су ова средства изузетно ниска што спречава све актере и заинтересоване стране НИГП-а да остваре пуни потенцијал и примену НИГП-а. Средства су углавном пронађена у алтернативним, секундарним изворима финансирања. У циљу даље примене НИГП-а који се може дугорочно одржавати и постизања разумевања трошкова примене и текуће финансијске посвећености неопходне за управљање и постизање дефинисаних циљева овог документа, од кључне је важности имати одржива и довољна средства за све активности неопходне за потпуну и ефикасну примену НИГП-а која покривају сви релевантни актери и заинтересоване стране НИГП-а. Идеално решење за ову КМ давање надлежности поновно успостављеном Националном центру за геопросторне податке који ће се интензивно бавити обезбеђивањем финансијских средстава.

Тренутна мера

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке. Законске промене омогућиле би већу буџетску и финансијску сигурност таквог органа у НИГП-у.

Будуће мере

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, на националном нивоу, за координацију и управљање свим финансијским питањима везаним за управљање и

употребу геопросторних података у јавном и приватном сектору и уз већу финансијску подршку од Владе; и

- Додељивање дугорочног буџета и јачање финансијских капацитета за спровођење НИГП-а свих актера и заинтересованих страна НИГП-а, како је дефинисано у одељку о државном буџету, како би они успешно извршавали своје неопходне дужности и обавезе.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима која се односе на финансирање НИГП-а;
- Повећани су финансијски капацитети најмање два актера и заинтересованих страна НИГП-а; и
- Додељен је петогодишњи буџет за даљу примену и одржавање НИГП-а.

3.3.2 Кључна мера ФИН2 - Побољшати модел и структуру финансирања НИГП-а

Општа препорука

Кроз искуство постојећег Центра за управљање геопросторним подацима, унутар РГЗ-а, а посебно на основу резултата из Извештаја Студије користи, очигледно је да у сектору НИГП-а (посебно у јавном и приватном) постоји потреба за побољшаним, појачаним, стандардизованим, одрживим и модернизованим моделом финансирања НИГП-а и структуром која задовољава потребе корисника и произвођача геопросторних података и услуга. У циљу даље примене и одржавања НИГП-а у овом правцу, топло се препоручује успостављање модела који покрива широк спектар питања и могућности у вези са управљањем, финансирањем, партнерством, политикама, управљањем ресурсима и изградњом капацитета. Ова мера је уско повезана са поновним успостављањем Националног центра за геопросторне податке и требало би да се спроводи заједно и на одговарајући начин.

Тренутна мера

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке. Законске промене омогућиле би већу флексибилност у вођењу послова и организовању послова таквог органа. Штавише, паралелно са овом студијом социјално-економских користи одвија се и пројекат пословног модела НИГП-а. Овај свеобухватан пословни модел покрива широк спектар релевантних пословних питања.

Будуће мере

- Израда законског акта Владине радне групе који би омогућио већу флексибилност у пословању и организовању поново успостављеног Националног центра за геопросторне податке;

- Усвајање нацрта оснивачког акта од стране Савета НИГП-а; и
- Спровођење одобреног оснивачког акта поновно успостављеног Националног центра за геопросторне податке на основу јасне мапе имплементације.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке са нацртима измена оснивачких аката у вези са пословањем;
- Савет НИГП-а одобрио нацрт оснивачког акта; и
- Спровођење одобреног оснивачког акта на основу мапе имплементације.

3.3.3 Кључна мера ФИНЗ - Развити политике лиценцирања и одређивања цена

Општа препорука

Допуњавајући КМ ФИН1 и КМ ФИН2, ова КМ тежи успостављању применљиве политике лиценцирања/цена за пружене податке и услуге НИГП-а (узимајући у обзир отворене податке и позивање на *Creative Commons* као могуће лиценце за заштиту ауторских права). Неопходно је утврдити изводљивост лиценцирања и одређивање цена у оквиру још увек недефинисаних модела према горе поменутиим КМ и ускладити политике са тим моделима. На основу расположивих финансијских и оперативних капацитета, политике не би требало да оптерећују буџет нити да буду мање од износа неопходног за обезбеђивање квалитета и доступности података и неопходног за одржавање и повраћај трошкова.

Тренутне мере

- Израда подзаконских аката о правилу за спровођење које се односи на размену података; и
- Примена једноставне политике лиценцирања за коришћење и објављивање геопросторних података владе (нпр. *Creative Commons*).

Будуће мере

- Нацрт подзаконског акта о правилу за спровођење које се односи на размену података;
- Успостављање стандардизованијег, савременог и финансијски одрживог модела за лиценцирање и утврђивање цена података и услуга које нуди НИГП;
- Преношење Директиве ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) како би се отворио потенцијал владиних података за друштво; и
- Развој модела уговора о нивоу пружање подршке за услугу (*SLA*) за концепт „отворених података“.

Кључни показатељи учинка

- Нацрт подзаконског акта о правилу о спровођењу који се односи на размену података поднет је на одобрење Народној скупштини;
- Успостављен је стандардизован, модеран и финансијски одржив модел за лиценцирање и утврђивање цена података и услуга које нуди НИГП;
- Развијен уговор о нивоу пружању подршке за услуге за концепт „отворених података“;
- Директива ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) пренета је у српско национално законодавство; и
- Још најмање два произвођача података НИГП-а нуде отварање својих геопросторних података доступних путем националног геопортала.

3.3.4 Кључна мера ФИН4 - Побољшати и ојачати методе опорезивања непокретности на основу геопросторних података

Општа препорука

Питања опорезивања постоје у Србији деценијама и иако је Влада током година предузимала бројне ефикасне акције у циљу решавања проблема и побољшања пореског система уопште, одређена нерешена питања и даље постоје. Такав проблем нпр. су ненаплаћени порези на имовину, за које се процењује да Република Србија губи преко 127 милиона ЕУР годишње. Ово питање постоји и узроковано је другим проблемом са неформалним објектима, који су у значајној мери присутни у Србији. Циљ треба да буде да сва таква средства буду регистрована и преносива како би се та имовина укључила у систем опорезивања који омогућава НИГП. Једна од препознатих инвестиционих тачака које НИГП омогућава је успостављање ефикасног и транспарентног информационог система за потребе опорезивања непокретности и даљи развој модела масовне процене. Неопходно је предузети активности на процени вредности и опорезивању непокретности, које би омогућиле фискалну консолидацију, смањиле фискални дефицит и ојачале локалне самоуправе.

Тренутне мере

- Успостављен је регистар цена за прикупљање информација о реализованим трансакцијама на тржишту непокретности;
- Врши се прикупљање потребних података за успостављање модела масовне процене и за ажурирање и одржавање регистра цена; и
- Институције и организације које користе регистар цена су повезане и успешно сарађују.

Будуће мере

- Успостављање информационог система за опорезивање непокретности који НИГП омогућава путем геопросторних података и услуга; и

- Развој пилот модела за модел масовне процене, заснован на геопросторним подацима, као основе за реформу повезане пореске политике.

Кључни показатељи учинка

- Успостављен је информациони систем за опорезивање непокретности који омогућава НИГП; и
- Развијен пилот модел за масовну процену.

3.4 Подаци

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за јачање пружања НИГП података, е-преноса/дистрибуције и управљања.

Већ су предузете значајне акције у вези са подацима у НИГП-у, што је резултирало снажним базама података за већину *INSPIRE* тема геоподатака. Постоје јасне смернице о чувању за прикупљање и управљање геопросторним подацима и присутан је снажан ланац снабдевања подацима и једноставне процедуре за организовање, интегрисање и испоруку геопросторних података из више извора. С обзиром на природу података, потребно је улагати сталне напоре у одржавање и побољшање. Имајући ово на уму, потребно је предузети даље мере за побољшање употребе и управљања геопросторним подацима за доношење одлука и економски развој (КМ ДАТА1). Инвестиције у промоцију употребе геопросторних података (КМ ДАТА2) праћене бољом интеграцијом геопросторних података са геопросторним подацима (КМ ДАТА3) и поновним успостављањем Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима података (КМ ДАТА4) такође би требало ојачати учинак НИГП-а у Србији.

3.4.1 Кључна мера ДАТА1 - Побољшати употребу геопросторних података за доношење одлука и економски развој

Општа препорука

Бројне геопросторне базе података су већ створене, али потенцијал геопросторних информација за процесе доношења одлука и економски развој до сада није у потпуности остварен. Због тога се препоручује боље коришћење геопросторних података у релевантним процесима доношења одлука јавног и/или приватног сектора, као и укупног економског развоја јавног и/или приватног сектора.

Тренутне мере

- Подизање свести о постојању националног геопортала Владе Србије према различитим актерима из различитих економских сектора; и
- Прикупљају се информације које показују социјално-економске користи геопросторних података у процесима доношења одлука и за подстицање економског развоја³.

Будуће мере

- Креирање нових пословних процеса у јавном сектору користећи геопросторне податке; и
- Развој нових иновативних и побољшање постојећих НИГП услуга на основу свих створених и доступних скупова података.

---

³ Видети Извештај Студије користи.

Кључни показатељи учинка

- Повећање броја корисника националног геопортала из јавног и нејавног сектора за 20% у поређењу са статистиком из 2020. године;
- Повећање употребе мрежних услуга (услуге прегледа и преузимања) националног геопортала из јавног и нејавног сектора за 20% у поређењу са статистиком из 2020. године; и
- Директива ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) је пренесена у српско национално законодавство.

3.4.2 Кључна мера ДАТА2 - Промовисање употребе геопросторних података

Општа препорука

Европска унија је усвојила неколико прописа и политика које промовишу употребу (геопросторних) података (видети нпр. *INSPIRE* директиву, Директиву о отвореним подацима и *PSI* и Стратегију података ЕУ). Препоручује се примена ових прописа и политика у Србији.

Тренутне мере

- Закон о НИГП-у је у складу са *INSPIRE* директивом;
- Преношење већине *INSPIRE* правила за спровођење у национално законодавство је окончано; и
- Преношење Директиве ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) како би се остварио потенцијал државних података за друштво.

Будуће мере

- Преношење Директиве ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба);
- Креирање уговора о нивоу пружања подршке за концепт „отворених података“; и
- Истраживање могућности и импликација Стратегије података ЕУ за Србију.

Кључни показатељи учинка

- Правила за спровођење *INSPIRE* пренета су у национално законодавство;
- Креирани су уговори о нивоу пружања подршке за концепт „отворених података“; и
- Директива ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) је пренета у српско национално законодавство.

3.4.3 Кључна мера ДАТА3 - Интегрисање не-геопросторних података са геопросторним подацима

Општа препорука

Кључни показатељи учинка

- Негеопросторни подаци и геопросторни подаци су интегрисани и коришћени за попис становништва 2022; и
- Попис могућих практичних примера који се односе на интеграцију негеопросторних података са геопросторним подацима.

3.4.4 Кључна мера ДАТА4 - Поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који ће се бавити питањима података

Општа препорука

Из резултата Извештаја Студије користи и практичног искуства у сарадњи са јавним, приватним и другим секторима може се уочити да актери и заинтересоване стране из ових сектора не разумеју у потпуности природу и потенцијал геопросторних података и НИГП-а као целине. Постављају се питања када је реч о употреби и одржавању података, нпр. многе владине институције, због недостатка капацитета (финансијских, људских и/или техничких), могу да одржавају само мали број података. У међувремену, потребан је потпуни територијални обухват података. Имајући ово на уму, снажно се препоручује поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који ће се бавити питањима података као што су управљање геопросторним подацима, старатељство, ланци снабдевања, е-пренос/дистрибуција, курација и испорука, широм НИГП-а, што би укључило све актере и заинтересоване стране НИГП-а и сви релевантне кључне економске секторе.

Тренутна мера

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се, између осталог, бавио питањима података. Представници Владе, РГЗ-а и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у Радну групу као чланови.

Будуће мере

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, на националном нивоу и са регионалним потенцијалом, за координацију и управљање свим питањима података који се односе на управљање и употребу геопросторних података у јавном и приватном сектору; и
- Укључивање геопросторне компоненте у све кључне релевантне информационе системе државе у оквиру кључних економских сектора.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима везаним за податке у оквиру НИГП-а; и

- Геопросторна компонента је уграђена у кључне државне информационе системе у најмање два идентификована кључна економска сектора.

3.5 Иновације

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за јачање иновационог аспекта НИГП-а.

Већ су предузете значајне мере у вези са иновацијама које су резултирале технолошки напредним нивоом НИГП-а, побољшаним и поједностављеним процесима, промовисаним иновацијама и затварањем дигиталног јаза. Иновација захтева сталну пажњу, напоре и примену. Имајући ово на уму, потребно је предузети даље мере како би се даље побољшала употреба геопросторних података у иновативне сврхе (КМ ИНО1). Такође би требало извршити улагања у даљи развој релевантних информационих система (КМ ИНО2 и ИНО4) и понудити прилагођене подстицаје (КМ ИНО3) како би се ојачале перформансе овог стратешког пута.

3.5.1 Кључна мера ИНО1 - Побољшати употребу геопросторних података за иновације

Општа препорука

Геопросторни подаци имају запажен утицај у иновационим процесима у српском НИГП-у, међутим, отворен је простор за геопросторне податке да стимулишу, доприносе и пружају иновације. Неискоришћени пуни потенцијал геопросторних података није у потпуности препознат и/или искоришћен. То је разлог зашто је неопходно промовисати већи унос података у НИГП како би се побољшала употреба геопросторних података у иновативне сврхе. Ове иновације треба да се манифестују кроз практичну примену идеја које резултирају новим геопросторним подацима или услугама или побољшањем постојећих геопросторних података или услуга. Такве мере знатно би подстакле употребу геопросторних података за иновације у српском НИГП-у.

Тренутне мере

- Ажурирање и надоградња геопросторних података који су већ доступни путем тренутног националног геопортала; и
- Подузимају се мотивационе мере како би подаци постали доступни у облику отворених података.

Будуће мере

- Израда стратегије иновација за геопросторне податке и услуге; и
- Преношење Директиве ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) у српско законодавство.

Кључни показатељи учинка

- Израђена је стратегија иновација за геопросторне податке и услуге; и
- Нацрт правног акта који садржи пренос Директиве ЕУ о отвореним подацима и *PSI* (поновна употреба) у српско законодавство

3.5.2 Кључна мера ИНО2 - Побољшати е-пренос/дистрибуцију геопросторних података у сврху иновација

Општа препорука

У односу на КМ ИНО 1, коришћење геопросторних података за иновације мора се дистрибуирати и олакшати кроз одређене услуге/системе у којима произвођачи података НИГП-а е-преносе/дистрибуирају своје податке. Поред тога, геопросторни подаци и услуге омогућавају искоришћавање постојећег потенцијала који до сада није реализован. Потпуни потенцијал и користи експлоатације и дистрибуције геопросторних података и технологије као дела НИГП-а морају бити представљени и видљиви. Надахнуте побољшаним е-преносом/дистрибуцијом геопросторних података, могу се створити иновације које воде до нових геопросторних података и/или услуга.

Тренутне мере

- Ажурирање и надоградња тренутне верзије националног геопортала;
- Усвојен је Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и усвојена је владина уредба за утврђивање обавеза субјеката у систему смањења ризика од катастрофа у вези са стварањем регистра ризика од катастрофа и прикупљањем података;
- Постоји сарадња и размена података између РГЗ-а и надлежних органа (Министарство пољопривреде) у вези са IACS-ом, као алатом за управљање и контролу плаћања пољопривредним газдинствима;
- Постоје законске одредбе и обавезе РГЗ-а да успостави и одржава национални геопортал и информациони систем за систем катастра инфраструктуре; и
- У току је пилот пројекат успостављања националног регистра инвестиционих мапа за територију 11 пилотираних локалних самоуправа.

Будуће мере

- Израда детаљног архитектонског пројекта за надоградњу постојећег дистрибутивног система;
- Развој и покретање новог, надограђеног и свеобухватнијег националног геопортала, који би био иновативна национална платформа за дистрибуцију свих геопросторних података и услуга јавног сектора, као и платформа за суштинске апликације и системе који се односе на геопросторне податке;
- Успостављање националног регистра инвестиционих мапа за стварање, одржавање и праћење инвестиционих локација за територију Републике Србије допуњено платформом за комуникацију са заинтересованим странама и доношење одлука, као и дугорочном одрживом сарадњом са локалним самоуправама и владиним институцијама одговорним за просторне податке;

- Успостављање и одржавање техничке инфраструктуре за приступ и употребу података успостављеног регистра ризика од катастрофа који садржи податке релевантне за управљање ризиком у Републици Србији на основу постојећег законског оквира. Наставак прикупљања и евидентирања података о губицима у катастрофама за базу података *Desinvertar*;
- Успостављање и развој новог информационог система за систем катастра инфраструктуре побољшањем система катастра водова и дигитализацијом комуналних планова и њиховим уносом у алфанумеричку базу података и побољшањем информационог система катастарa водова;
- Подржавање унапређења просторног планирања и развоја у Републици Србији кроз дигиталну трансформацију домена просторног планирања и развоја за побољшање ефикасности и ефективности одлучивања и боље управљање политиком просторног развоја, на националном и локалном нивоу, олакшано успостављање дигиталне платформе; и
- Ојачавање даљег развоја система идентификације земљишних парцела, као географског информационог система који омогућава осталим компонентама *IACS*-а да геолоцирају, приказују и просторно интегришу податке, од којих су те компоненте састављене, на основу ваздушних или сателитских снимака.

Кључни показатељи учинка

- Израђен детаљан архитектонски пројекат за надоградњу постојећег дистрибутивног система;
- Успостављен је и покренут нови, надограђени и свеобухватнији национални геопортал;
- Регистар ризика од катастрофа који садржи податке релевантне за управљање ризиком у Републици Србији је успостављен и настављено је прикупљање и евидентирање података о губицима од катастрофе за базу података *Desinvertar*;
- Национални регистар инвестиционих мапа за пилотиране локалне самоуправе је успешно успостављен и основа за увођење на националном нивоу је припремљена и стабилна;
- Успостављен информациони систем за систем катастра инфраструктуре;
- Просторно планирање и развој се дигитално трансформишу, политика просторног развоја се побољшава и успоставља се релевантна дигитална платформа на националном и локалном нивоу; и
- Систем идентификације земљишних парцела је ојачан и потпуно успостављен, праћен апликацијом за геопросторну помоћ.

3.5.3 Кључна мера ИНОЗ - Понуде за подстицаје за иновације путем Националног центра за геопросторне податке

Општа препорука

Имајући у виду неискоришћени потенцијал и користи геопросторних података и услуга за доношење одлука и економски развој, подстицаји владе, академског и приватног сектора за иновације су на врло ниском нивоу. Штавише, већина заинтересованих страна често није информисана о релевантним активностима. То изражавају бројни актери и заинтересоване стране НИГП-а, а требало би обезбедити подстицаје за иновације за коришћење владиних геопросторних информација на свим нивоима и у свим секторима (нпр. видети грантове за истраживање/структурне фондове). Поново успостављени Национални центар за геопросторне податке могао би бити платформа за информисање, као и нуђење иновативних подстицаја за релевантне актере и заинтересоване стране НИГП-а.

Тренутне мере

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се, између осталог, бавио питањима иновација. Представници Владе, РГЗ-а и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у Радну групу као чланови; и
- Постојећи и прошли иновативни програми примењени су за успостављање неколико геопросторних услуга (нпр. национални геопортал).

Будуће мере

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, на националном нивоу, за праћење и промоцију свих владиних подстицаја у вези са геопросторним подацима у јавном и приватном сектору и информисање свих актера и заинтересованих страна НИГП-а о могућности за иновације; и
- Повећање промотивних активности у вези са иновационим програмима са фокусом на развој геопросторних технологија и услуга.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима иновација; и
- Успостављање најмање два нова иновациона програма са фокусом на даљи развој и унапређење геопросторних технологија и услуга.

3.5.4 Кључна мера ИНО4 - Развити специфични информациони систем за потребе комасације

Општа препорука

Препоручује се стварање информационог система који осигурава брзу и ефикасну реализацију стручног надзора над извођењем геодетских радова у области комасације. Стварање таквог система треба постићи на објективан и непристрасан начин, аутоматском контролом предате документације у дигиталном формату.

Тренутне мере

- Измене законског оквира који регулишу комасацију; и
- Усвајање правилника о садржају, поступку припреме и усвајања програма консолидације.

Будуће мере

- Израђени су амандмани на законски оквир који се бави комасацијом; и
- Увођење новог информационог система за подршку спровођењу консолидације који би скратио време примене, осигурао континуитет у примени, створио могућности за е-увид итд., Истовремено омогућавајући дефинисање и аутоматизацију стручног надзора над извођењем геодетских радова.

Кључни показатељи учинка

- Измењени законски оквир за консолидацију земљишта је успостављен; и
- Покретање оперативног новог информационог система за олакшавање консолидације земљишта.

3.6 Стандарди

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за јачање правне, податковне, семантичке и техничке интероперабилности.

Значајне мере у вези са стандардима већ су предузете како би се ојачала правна, семантичка и техничка интероперабилност, као и интероперабилност података. Међутим, потребно је предузети даље акције за даље унапређење усклађености стандарда геопросторних података (КМ СТАН1), интероперабилности и хармонизације (КМ СТАН2). Потребно је уложити додатне инвестиције како би се избегло дуплирање података и дуплирање куповине софтвера/услуга (КМ СТАН3), повећала сигурност релевантних информационих система (КМ СТАН4) и стимулисао софтвер отвореног кода (КМ СТАН5). Да би се решила сва важна питања стандардизације НИГП-а, поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке било би од суштинског значаја (КМ СТАН6).

3.6.1 Кључна мера СТАН1 - Побољшање усаглашености стандарда геопросторних података

Општа препорука

Степен стандардизације НИГП-а у Србији је на одговарајуће високом нивоу, међутим, потребно је уложити додатне напоре у јачању стандарда геопросторних података у складу са међународним стандардима. Треба успоставити референце на релевантне стандарде праксе и механизме усклађености који омогућавају правну, семантичку и техничку интероперабилност, као и интероперабилност података, како би се помогло у даљем унапређењу усклађености стандарда са геопросторним подацима и услугама.

Тренутне мере

- Примењују се међународни стандарди као што су *ISO* и *OGC* за кључне скупове геопросторних података и услуге (нпр. Национални геопортал); и
- Спецификације *INSPIRE* тема геоподатака се тренутно спроводе.

Будуће мере

- Јачање веза са Отвореним геопросторним конзорцијумом (*OGC*) ради боље информисаности/укључивања у најновија питања међународне стандардизације;
- Повезивање са Стратегијом података ЕУ и програмом Дигитална Европа;
- Проширивање усаглашености свих скупова података РГЗ-а и свих осталих релевантних произвођача података НИГП-а; и
- Промовисање снажних подстицаја за примену (интер)националних стандарда.

Кључни показатељи учинка

- Степен усклађености података у складу са *INSPIRE* правилима имплементације о праћењу и извештавању;

- Чланство Националног центра за геопросторне податке у *OGC*; и
- Примена Стратегије података ЕУ и програма Дигитална Европа у релевантним политикама стандардизације.

3.6.2 Кључна мера СТАН2 - Побољшати интероперабилност и хармонизацију геопросторних података

Општа препорука

Потребно је континуирано улагати у интероперабилност података користећи Европски оквир интероперабилности (*EIF*) и Европску референтну архитектуру интероперабилности (*EIRA*) као референцу. Потребно је наставити са напорима на хармонизацији у вези са усклађивањем скупова геопросторних података према *INSPIRE* спецификацијама и другим релевантним међународним стандардима.

Тренутне мере

- Израда владине уредбе која се односи на интероперабилност у складу са правилима имплементације *INSPIRE*;
- Стварање и објављивање метаподатака у складу са *INSPIRE* правилима о имплементацији метаподатака;
- Хармонизација геопросторних података РГА-а у складу са *INSPIRE* правилима о имплементацији спецификација података (нпр. десет скупова података РГЗ-а усклађено је у складу са *INSPIRE* правилима имплементације); и
- Дефинисање модела података на основу *INSPIRE* спецификација.

Будуће мере

- Стално унапређивање интероперабилности и усклађивање свих скупова геопросторних података у складу са *INSPIRE*, *EIF* и *EIRA* за јачање интероперабилности;
- Континуирано одржавање каталога метаподатака за све скупове података за које су одговорни релевантни актери и заинтересоване стране НИГП-а, како је дефинисано Законом о НИГП-у;
- Усвајање стандарда на националном нивоу за све теме *INSPIRE* анекса и усклађивање свих релевантних скупова података на одговарајући начин;
- Континуирано дефинисање модела података на основу *INSPIRE* спецификација; и
- Припрема сталног *URI* модела за различите службе свих владиних институција.

Кључни показатељи учинка

- Степен усаглашености *INSPIRE* скупова података основних тема геоподатака у складу са *INSPIRE* правилима о имплементацији праћења и извештавања;

- Степен усаглашености метаподатака према *INSPIRE* правилима о имплементацији праћења и извештавања;
- Степен усаглашености просторних података одговорних актера и заинтересованих страна НИГП-а у складу са *INSPIRE* правилима о имплементацији праћења и извештавања;
- 15 дефинисаних модела података према *INSPIRE* спецификацијама; и
- Припремљен стални *URI* модел за различите услуге најмање две владине институције.

3.6.3 Кључна мера СТАНЗ - Спречавање дуплирања података и дуплирања набавке софтвера/услуга

Општа препорука

Бројни су примери дуплирања прикупљања података и дуплирања набавке софтвера и/или услуга у оквиру НИГП-а и других аспеката Владе у Србији, што све, што је најважније, доводи до непотребних трошкова и неефикасности података и услуга, као и до губитка поверења у јавни сектор и НИГП. Да би се постигао напреднији ниво НИГП-а и постигли највиши нивои корисне употребе НИГП-а, од пресудног је значаја спречавање и уклањање таквих дупликација, као и осигурање да су подаци дистрибуирани преко НИГП-а јединствени, поуздани и валидни подаци, док су подаци створени и дистрибуирани изван НИГП-а неважећи и незванични. Решење се може постићи наметањем политике у вези са стандардизованом спецификацијом набавки за геопросторне податке, софтвер и услуге како би се избегло и очистило дуплирање прикупљања података и дуплирање софтвера и услуга. На овај начин, горе поменуто питање може се лако уклонити, ублажити и спречити у будућности.

Тренутна мера

- Идентификовани су релевантни скупови просторних података, софтвер и услуге релевантних заинтересованих страна ИНСПИРЕ (осим за III.5 Здравље и безбедност људи).

Будуће мере

- успостављање списка свих *INSPIRE* заинтересованих страна са дефинисаним надлежностима за сваку од *INSPIRE* тема геоподатака из Анекса I, II и III; и
- Успостављање одговарајуће политике набавки (путем партнерства) у вези са подацима, софтвером и услугама на националном нивоу.

Кључни показатељи учинка

- Успостављење списка свих *INSPIRE* заинтересованих страна са дефинисаним надлежностима за сваку од *INSPIRE* тема геоподатака из Анекса I, II и III; и

- Успостављена је одговарајућа политика набавке у вези са подацима, софтвером и услугама на националном нивоу.

3.6.4 Кључна мера СТАН4 - Побољшати безбедност информационих система

Општа препорука

С обзиром на то да мрежни и информациони системи и услуге играју виталну улогу у савременом друштву, њихова поузданост и безбедност су од суштинске важности за економске и друштвене активности, а посебно за функционисање националних влада и приватног и јавног сектора. Потребно је побољшати и ојачати националне алате и капацитете за информациону безбедност. Платформа за сајбер безбедност за техничку инфраструктуру НИГП-а, у складу са међународним стандардима, требало би да буде успостављена како би се побољшала сигурност података о власништву над непокретностима, просторних графичких и алфа нумеричких података, националне безбедности у односу на податке катастра инфраструктуре и НИГП-а као целине.

Тренутна мера

- Постојећи план за е-Безбедност националног геопортала (рано откривање ИТ инцидента ради заштите националног геопортала РГЗ од спољних и унутрашњих напада); и
- Спроведена анализа постојеће сигурносне основе која је резултирала неколико случајева употребе који се односе на испитивање пенетрације и надзор сигурности.

Будуће мере

- Израда Стратегије за геопросторну информациону безбедност за период до 2023;
- Процена тренутне ситуације информационе безбедности и анализа празнина праћена основним потребама информационе безбедности;
- Успостављање побољшане, ојачане и модерне ИКТ сигурносне основе засноване на најновијој међународној пракси и стандардима; и
- Успостављање основне безбедносне реактивности ИКТ (аутоматске и ручне).

Кључни показатељи учинка

- Усвојена Стратегија за геопросторну информациону безбедност коју је одобрио Савет НИГП-а;
- Спроведена процена тренутне ситуације и анализа недостатака у информационој безбедности и покривању основних потреба;
- Успостављена побољшана, ојачана и модерна ИКТ безбедносна основа заснована на најновијој међународној пракси и стандардима; и
- Успостављена основне безбедносне реактивности ИКТ (аутоматске и ручно).

3.6.5 Кључна мера СТАН5 - Стимулисање софтвера отвореног кода

Општа препорука

Стимулисати употребу софтвера отвореног кода као алтернативу власничком/комерцијалном софтверу. Софтвер отвореног кода (*OSS*) је врста рачунарског софтвера у коме се изворни код издаје под лиценцом у којој носилац ауторских права даје корисницима права да користе, проучавају, мењају и дистрибуирају софтвер било коме и у било коју сврху. Предност употребе *OSS* је независност добављача софтвера од власничког/комерцијалног софтвера (и припадајућих трошкова).

Тренутна мера

- Иако се све остале заинтересоване стране *INSPIRE* углавном ослањају на комерцијални софтвер (*ESRI, MS SQL, ORACLE*), РГЗ прелази на технологију софтвер отвореног кода (*Geonetwork, Geoserver, Mapserver, PostgreSQL/PostGIS*).

Future Action

- Стимулисање употребе софтвера отвореног кода упућивањем на нове стратегије НИГП-а и нуђење демонстрација коришћења софтвера отвореног кода.

Кључни показатељи учинка

- Референца о коришћењу софтвера отвореног кода дата је у новој Стратегији НИГП-а; и
- Још најмање две заинтересоване стране *INSPIRE* користе софтвер отвореног кода.

3.6.6 Кључна мера СТАН6 - Националном центру за геопросторне податке је додељена надлежност за питања стандардизације

Општа препорука

Стандардизација је важна компонента НИГП-а. Увођењем одговарајућих, стабилних и конструктивних стандарда на националном нивоу, решила би се бројна постојећа питања некомпатибилности, која директно или индиректно негативно утичу на економски развој и/или чак доносе финансијски губитак. Кључно је стандардизовати стварање, обраду, дистрибуцију, употребу и одржавање геопросторних података на различитим административним нивоима. Посебно је битно: постизање виших нивоа усаглашености стандарда, интероперабилности и хармонизације геопросторних података; осигурати компатибилност софтвера и услуга; побољшати безбедност информационих система; спречити дуплирање података/софтвера/услуга и решити друга питања у вези са стандардизацијом. Препоручује се поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се бавио таквим питањима стандардизације.

Тренутна мера

- Формирана је Владаина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се, између осталог, бавио питањима стандардизације. Представници Владе, РГЗ и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у Радну групу као чланови.

Будућа мера

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешно поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, на националном нивоу, за управљање и координацију свих Владиних напора у вези са геопросторним подацима у јавном и приватном сектору и решавање свих питања стандардизације НИГП-а.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима стандардизације.

3.7 Партнерства

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за промоцију партнерстава у контексту даље примене српског НИГП-а.

Већ су предузете значајне мере у вези са партнерствима за јачање међусекторске сарадње, индустријских партнерстава, учешћа заједнице и међународне сарадње. Међутим, и даље треба предузети даље мере за јачање партнерства унутар и између кључних економских сектора (КМ ПАР1), промовисање заједничког стварања (КМ ПАР2) и сарадње са локалним самоуправама (КМ ПАР3).

3.7.1 Кључна мера ПАР1 - Јачање партнерства и сарадње унутар и између кључних економских сектора

Општа препорука

Јачање секторских партнерстава/сарадње унутар, као и између, партнера идентификованих кључних економских сектора, пресудно је за успешан напредак НИГП-а Србије на савремен и ефикасан начин. Недостаје сарадња и партнерства између актера и заинтересованих страна НИГП-а унутар и између кључних економских сектора и тешко је замислити потпуно успешан НИГП без међусекторске и мултисекторске сарадње и партнерстава.

Тренутне мере

- Споразуми о сарадњи и споразуми о размени података са разним Владином институцијама, приватним компанијама, академском заједницом и НВО постоје и функционишу. Међутим, ови споразуми се заснивају на билатералној основи; и
- Успостављена је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима партнерства.

Будуће мере

- Подизање свести и промовисање користи од коришћења геопросторних података и услуга путем НИГП-а, заснованих на сарадњи и партнерствима која постоје унутар и између кључних економских сектора;
- Успостављање свеобухватног оквирног споразума о НИГП-у који ће служити као основа за потписивање сарадње и других споразума, унутар и изван НИГП-а, између актера и заинтересованих страна НИГП-а и са трећим странама; и
- Укључивање геопросторне компоненте у све кључне релевантне информационе системе државе у кључним економским секторима

Кључни показатељи учинка

- Подизање свести и промотивне активности спроведене кроз најмање једну националну кампању или кроз повећање од 20% у броју нових потписника - трећих страна;
- Успостављени свеобухватни оквирни споразум о НИГП-у који укључује све релевантне стране; и
- Геопросторна компонента је уграђена у кључне државне информационе системе у најмање два идентификована кључна економска сектора.

3.7.2 Кључна мера ПАР2 - Промовисање активности заједничког стварања геопросторних података

Општа препорука

Активности *crowdsourcing*-а показале су се изузетно корисним када се примене на одговарајући начин. Због тога би требало предузети даље напоре на промоцији релевантних активности и програма са-стваралаштва, уз учешће грађана, који се баве заједничким стварањем геопросторних података и услуга као алтернативног начина за развој одрживог пружања јавних услуга.

Тренутне мере

- Постоји адресни регистар који се заснива на *crowdsourcing*-у, као начин прикупљања података о адресама од стране грађана; и
- Постоји регистар података о кућним бројевима који се заснива на краудсорсингу, као начин прикупљања кућних бројева од стране грађана.

Будуће мере

- Промовисање повећаних напора у вези са *crowdsourcing*-ом повећавањем свести о додатној вредности и повезаним ограничењима;
- Проналажење практичнијих примера где *crowdsourcing* има потенцијал;
- Промовисање и регулисање активности заједничког стварања у развоју јавних услуга; и
- Истраживање питања одговорности ко-креираних података и услуга и развијање заштитних мера.

Кључни показатељи учинка

- Најмање 2 национална геопросторна скупа основних података у складу са Законом о НИГП-у делимично су створена/одржавана путем са-стваралаштва;
- Једна промотивна кампања која показује додану вредност и ограничења спроведеног са-стваралаштва; и

- Израђени су прописи који омогућавају укључивање у активности са-стваралаштва за развој релевантних јавних услуга.

3.7.3 Кључна мера ПАРЗ - Побољшати сарадњу са локалним самоуправама

Општа препорука

Сарадњу НИГП-а и јединица локалних самоуправа (ЈЛС) потребно је даље ојачати како би се олакшали геопросторни захтеви и потребе градова и општина Србије у погледу управљања геопросторним подацима и услугама. Постојећи нивои сарадње су уопште на средњем нивоу, пошто се нивои сарадње између НИГП-а и ЈЛС разликују у зависности од воље ЈЛС за сарадњу и због тога што ЈЛС варирају у нивоима економског развоја. Стална конференција градова и општина (СКГО) један је од актера и интересних група НИГП-а, имајући важну улогу да буду представници свих локалних самоуправа у Србији.

Тренутне мере

- Организовање радионица РГЗ-а са учесницима из локалних самоуправа;
- Успостављање појединачних уговора о приступу подацима РГЗ-а са појединачним локалним самоуправама.

Будућа мера

- Развијање модела снажног партнерства, отелотвореног кроз свеобухватни споразум о партнерству, путем Савета НИГП-а уз укључивање свих локалних самоуправа кроз СКГО.

Кључни показатељи учинка

- Успостављено партнерство између НИГП-а и СКГО-а на основу усвојеног свеобухватног споразума о партнерству за учешће локалних самоуправа.

3.8 Капацитети и образовање

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве за изградњу капацитета у контексту даље примене српског НИГП-а.

Већ су предузете значајне мере у вези са капацитетима и образовањем за подизање свести о НИГП-у и за јачање формалног образовања, предузетништва и професионалне обуке на радном месту. Међутим, и даље треба предузети даље мере како би се изградили капацитети за све релевантне актере и заинтересоване стране НИГП-а и повећала доступност потребних знања и вештина (КМ КАП&ОБ31). Штавише, такође је важно улагати у формално образовање (КМ КАП&ОБ32), као и у курсеве/обуке за целоживотно учење (КМ КАП&ОБ33) и изградњу капацитета локалних самоуправа (КМ КАП&ОБ34).

3.8.1 Кључна мера КАП&ОБ31 - Изградити капацитете свих релевантних заинтересованих страна НИГП-а

Општа препорука

Велике празнине у погледу капацитета примећене су код већине заинтересованих страна НИГП-а током израде *DSIP*-а за спровођење *INSPIRE* директиве. Ипак, људски, финансијски, технички и други капацитети дуготрајно су питање са којим се суочава већина владиних институција у Србији. Напори на изградњи и јачању капацитета непрестано се улажу на свим нивоима јавног сектора. Кључно је дати додатни допринос јачању изградње капацитета за све релевантне заинтересоване стране НИГП-а помоћу којих појединци и организације стичу, унапређују и задржавају вештине, знање, алате, опрему и друге ресурсе потребне за компетентно обављање својих послова НИГП-а.

Тренутна мера

- Размена знања, вештина и искустава међу релевантним институцијама у Србији;
- Дефинисане су обуке у оквиру програма за професионални развој Националне академије за јавну управу Србије („За ефикасну владу и боље јавне услуге кроз НИГП“); и
- Пружање подршке на *ad hoc* основи када се РГЗ-у обраћају заинтересоване стране НИГП-а када користе услуге које пружа РГЗ.

Будуће мере

- Дефинисање програма обуке за професионални развој релевантних за НИГП за приватни и НВО сектор;
- Спровођење процене потреба за све актере и групе заинтересованих страна НИГП-а (владине институције, субјекти приватног сектора, НВО итд.);
- Стимулисање размене знања и вештина релевантних за НИГП од стране одговорних заинтересованих страна НИГП-а према другим актерима и заинтересованим

странама НИГП-а и започињање развијања капацитета за практичну примену знања и вештина; и

- Помоћ у изградњи капацитета (људских и техничких) код свих релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а.

Кључни показатељи учинка

- Најмање један програм обуке за професионални развој релевантан за НИГП било за приватни било за НВО сектор; и
- Спроводи се најмање једна процена потреба за најмање једну групу актера и заинтересованих страна НИГП-а.

3.8.2 Кључна мера КАР&ОБ32 - Инвестирање у формално образовање НИГП-а

Општа препорука

На академском нивоу нема довољно образовних програма за стицање знања и вештина неопходних за НИГП, посебно за даља унапређења и модернизацију НИГП-а. Стога се препоручује улагање додатних напора у постизање боље равнотеже између друштвених потреба за НИГП-ом и снабдевања из академског сектора (нпр. универзитети, средње школе итд.) у свим релевантним наукама које НИГП захтева (нпр. правне науке, геоинформатичке науке, економске науке итд.).

Тренутна мера

- Попис потреба НИГП-а и академских/образовних понуда и обуке (видети нпр. *Erasmus+ BESTSDI*, *GEOBIZ* пројекта уз учешће Универзитета у Београду и Новом Саду итд.).

Future Action

- Анализирање јаза између друштвених потреба за НИГП-ом и понуде из академског сектора што резултира предлозима како минимизирати и уклонити јаз; и
- Промоција релевантног формалног образовања за НИГП у јавном, приватном и НВО сектору и грађанима.

Кључни показатељи учинка

- Процена празнина у погледу равнотеже између друштвених потреба за НИГП-ом и понуде из академског сектора; и
- Најмање један промотивни догађај нових и доступних формалних образовних програма везаних за НИГП у сарадњи са најмање једним факултетом са таквим програмом.

3.8.3 Кључна мера КАП&ОБЗЗ - Инвестирање у програме целоживотног учења

Општа препорука

Инвестирање у целоживотно учење нудећи низ релевантних технолошких и нетехнолошких обука које воде континуираној потрази за знањем из разлога развоја НИГП-а. Због тога не само да се побољшава социјално укључивање, активно грађанство и лични развој, већ и самоодрживост, као и конкурентност и запошљивост. До сада је број могућности за целоживотно учење још увек мали у контексту НИГП-а у Србији.

Тренутна мера

- Постојеће обуке у оквиру програма за професионални развој Националне академије за јавну управу Србије („За ефикасну владу и боље јавне услуге кроз НИГП“);
- Организовање радионица Националног центра за геопросторне податке за професионалце НИГП-а

Будућа мера

- Успостављање стратегије или посвећивање дела Стратегије НИГП-а за промоцију и подржавање целоживотног учења у оквиру НИГП-а и додела буџета за програме целоживотног учења.

Кључни показатељи учинка

- Доступан је најмање један програм за целоживотно учење у области НИГП-а;
- Успостављена стратегија, или посвећени део Стратегије НИГП-а, за промоцију и подржавање целоживотног учења у оквиру НИГП-а (укључујући додељен буџет).

3.8.4 Кључна мера КАП&ОБЗ4 - Помоћ у изградњи капацитета јединица локалних самоуправа

Општа препорука

Јединице локалних самоуправа (ЈЛС) у Републици Србији се значајно разликују у погледу величине, економског развоја и капацитета (људских, финансијских, техничких итд.). Слично проблему владиних институција на националном нивоу, и локалне самоуправе се суочавају са идентичним проблемима на локалном нивоу. Најважније је пружити помоћ и подршку локалним самоуправама у изградњи и јачању капацитета у погледу НИГП-а и *GIS* развоја. Кључни партнер у овом процесу је Стална конференција градова и општина, с обзиром на њихову улогу и поштовање стечено међу општинама и дуготрајну плодну сарадњу са актерима и заинтересованим странама НИГП-а.

Тренутна мера

- Успостављање појединачних уговора о приступу подацима РГЗ-а и сарадњи са сваком појединачном ЈЛС у сврху развоја НИГП-а/*GIS*;

- Пројекти изградње капацитета у којима су локалне самоуправе корисници резултата пројеката где је РГЗ имплементациони партнер; и
- Организовање радионица у РГЗ по мери ЈЛС.

Будућа мера

- Израда свеобухватног уговора о приступу геопросторним подацима и услугама, који покрива све појединачне локалне самоуправе, на усвајање од стране Савета НИГП-а; и
- Помоћ и подршка изградњи и јачању капацитета за ажурирање и коришћење геопросторних података и услуга за потребе ЈЛС и развој локалног *SDI/GIS* за доношење одлука и економски развој.

Кључни показатељи учинка

- Успостављање свеобухватног уговора о приступу геопросторним подацима и услугама, који покрива све појединачне локалне самоуправе, којег је усвојио Савет НИГП-а;
- Пораст локалног *SDI/GIS* у ЈЛС за 10% / пораст броја активних корисника у НИГП-у.

3.9 Комуникација и ангажовање

Фокус повезаних КМ односи се на циљеве унапређења комуникације и ангажовања у контексту даље примене српског НИГП-а.

Већ су предузете значајне мере у вези са комуникацијом и ангажовањем како би се идентификовали актери и заинтересоване стране НИГП-а, како би се интегрисале стратегије ангажовања, развили стратегије НИГП-а и пратио/процењивао напредак српског НИГП-а. Ипак, треба предузети даље мере за побољшање комуникације и јачање актера НИГП-а и ангажовања заинтересованих страна. Потребно је уложити у развој снажног комуникационог плана за НИГП (КОМ&АНГ1), промоцију додане вредности НИГП-а (КОМ&АНГ2) и поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који покрива питања у вези са комуникацијом и ангажовањем НИГП-а (КОМ&АНГ3).

3.9.1 Кључна мера КОМ&АНГ1 - Развити стратегију комуникације и ангажовања НИГП-а

Општа препорука

Снажно се препоручује да НИГП треба да примени посебну стратегију која се фокусира на комуникацију и ангажовање НИГП-а, узимајући у обзир потребе различитих актера и заинтересованих страна, што НИГП-а и оних изван НИГП-а (видети, нпр. политичаре, креаторе јавних политика, програмере ИКТ-а, менаџере података, итд.) и на тај начин морају да се пренесу различите поруке и различити ангажмани за различите заинтересоване стране. Због тога је од кључне важности успоставити стратегију која дефинише модел комуникације међу актерима и заинтересованим странама НИГП-а, као и модел за ангажовање актера и заинтересованих страна НИГП-а.

Тренутна мера

- Спровођење анкете о задовољству корисника као део развоја *DSIP*-а; и
- Одржавање интервјуа са заинтересованим странама НИГП-а у вези са потребама развоја *DSIP*-а.

Будућа мера

- Успостављање плана комуникације и ангажовања за НИГП, узимајући у обзир препоруке *DSIP*-а;
- Редовно организовање релевантних догађаја (нпр. две радионице годишње, једна конференција годишње); и
- Редовно ажурирање веб странице Националног геопортала вестима, активностима и промоцијама.

Кључни показатељи учинка

- Успостављени план ангажовања и комуникације;

- Најмање један организовани догађај у вези са напретком српског НИГП-а на националном или регионалном нивоу; и
- Ажурирана веб страница Националног геопортала са вестима, активностима и промоцијама у вези са НИГП-ом.

3.9.2 Кључна мера КОМ&АНГ2 - Промовисање додатне вредност употребе геопросторних информација

Општа препорука

Постоје бројни практични примери који чине видљиву додатну вредност која настаје коришћењем геопросторних података и услуга. Неопходно је демонстрирати такве случајеве који показују додатну вредност коришћења НИГП-а у друштву (јавни, приватни, академски и НВО сектор и међу грађанима) и његовим кључним економским секторима путем састављене листе и учињени видљивим кроз одговарајуће канале комуникације. Штавише, треба навести практичне примере који показују која је додата вредност даље примене српског НИГП-а за актере и заинтересоване стране НИГП-а и актере и заинтересоване стране који нису део НИГП-а. Демонстрација случајева вероватно има убедљивију моћ да активно допринесе даљој примени НИГП-а.

Тренутна мера

- Прикупљање и описивање случајева употребе у оквиру Студије користи; и
- Подизање свести о преношењу *INSPIRE* директиве у домаће законодавство.

Будућа мера

- Прикупљање практичних примера у извештај и веб страницу као део веб странице националног геопортала; и
- Демонстрирање практичних примера широком спектру потенцијалних актера и заинтересованих страна.

Кључни показатељи учинка

- Сачињена је листа релевантних практичних примера НИГП-а и ажурирана на националној веб страници геопортала;
- Спецификација три практична примера коришћења побошаног НИГП-а; и
- Демонстрација три практична примера током три догађаја у вези са НИГП-ом.

3.9.3 Кључна мера КОМ&АНГ3 - Поновно успоставити Национални центар за геопросторне податке који ће се бавити питањима комуникација и ангажовања

Општа препорука

Препоручује се поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке, који би могао имати чак и регионални досег, који би био овлашћен и способан да се бави питањима

комуникације и ангажовања широм НИГП-а, укључујући све актере и заинтересоване стране НИГП-а и све релевантне кључне економске секторе. Центар би могао да олакша развој и надгледање планова комуникације и ангажовања, да комуницира са актерима и заинтересованим странама НИГП-а о релевантним информацијама које треба размењивати и да подржи активности ангажовања са релевантним актерима и заинтересованим странама НИГП-а.

Тренутна мера

- Формирана је Владина радна група за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који би се, између осталог, бавио питањима комуникације и ангажовања. Представници Владе, РГЗ-а и представници релевантних актера и заинтересованих страна НИГП-а укључени су у радну групу као чланови.

Будућа мера

- Дефинисање пројектног задатка (*ToR*) за успешнио поновно успостављање националног центра за геопросторне податке, на националном нивоу и са регионалним потенцијалом, за координацију и управљање свим питањима комуникације и ангажовања у вези са управљањем и употребом геопросторних података у јавном и приватном сектору.

Кључни показатељи учинка

- Дефинисани су пројектни задаци који постављају основу за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке који се бави питањима везаним за комуникацију и ангажовање у оквиру НИГП-а.

Управљање ризицима

Приступ анализи ризика који се користи у овом пројекту има за циљ структурирање идентификовања ризика, власника ризика, пружања стратегије ублажавања и процене. Анализом дефинисаних циљева за српски НИГП, дефинисаних КМ, имплементационог плана и тренутног стања у Србији идентификовани су релевантни кључни ризици како је описан ниже у тексту. Сваки идентификовани кључни ризик има референцу која се заснива на деветом стратешком путу, као и група ризика која се односи на НИГП у целини. Такође су идентификовани власници ризика за почетну, прву, годину примене овог Стратешког акционог плана НИГП-а. Идентификовани власници ризика су Савет НИГП-а, Национални центар за геопросторне податке и НИГП у целини, укључујући све актере и заинтересоване стране НИГП-а.

Стратегија ублажавања састоји се и од превентивних мера и мера ублажавања. Ово обезбеђује да се идентификовани ризици могу решавати превентивно и накнадно, што значи да је мало простора за непотребне последице и штете по примену НИГП-а. Власник ризика треба да настоји да непрестано осигурава спровођење превентивних мера како би се спречило да се ризик одигра, минимализује његову вероватност, а тим и утицај на НИГП. У случајевима када се ризик одигра, чак и ако су спроведене превентивне мере, може се утицати на ублажавање мера дефинисаним у ПУР, које предузима власник ризика и/или актери и заинтересоване стране НИГП-а.

Процена ризика и стратегија ублажавања су суштински део овог ПУР, а коришћени атрибути су утицаји на НИГП и њени циљеви у случају да се ризици појаве, са релевантним вредновањем, и могућношћу појаве предвиђених ризика, са релевантним вредновањем

Даље, вероватност и утицај ризика вреднују се на следећи начин:

Вредност (од ниже ка вишој)	Вероватноћа	Утицај
1	Врло ниска, вероватноћа појаве ризика је врло ниска	Занемарљив, али донекле омета остваривање циљева
2	Ниска, вероватноћа појаве ризика је ниска	Осредњи, ствара мање потешкоће у постизању циљева
3	Умерена, вероватноћа појаве ризика је умерена	Очигледаном, тешко је постићи циљ, препреке постоје али још увек се могу решити
4	Висока, вероватноћа појаве ризика је висока	Озбиљан, врло тешко је постићи циљ, постоје озбиљне препреке са којима је тешко изаћи на крај

5	Врло висока, вероватноћа појаве ризика је врло висока	Критичан, достизање циља постаје критично изазовно, морају се уложити озбиљни напори
----------	---	--

Табела 2. Процена вероватноће и утицаја ризика

Приликом процене стратегије ублажавања, наспрот вероватноћи и утицају ризика, укупна вредност вероватноће и ефекта ризика израчунава се као збир вероватноће и утицаја ризика и ако се ризик појави, његови нивои могу бити:

1 – 3 = Подношљиви
4 – 6 = Значајни
7 – 10 = Критични

Када је ниво ризика подношљив, власник ризика треба пажљиво да прати спровођење активности на које се ризик односи. Подношљиви ризици су од ниске вероватноће и утицаја, међутим, не треба остављати простора за могућност њиховог настанка, јер и даље могу утицати на спровођење активности.

Када је ниво ризика значајан, треба обратити опрез на активности на које се ризик односи. Ризицима на овом нивоу треба правилно руковати, и превентивно и после тога, како би се умањила вероватноћа и смањио утицај ризика.

Када је ниво ризика критичан, од кључне је важности уложити додатне напоре у дефинисане превентивне мере како би што је више умањила вероватноћа ризика. Утицај ризика на овом нивоу ће, највероватније, озбиљно ометати спровођење Стратешког акционог плана НИГП-а и створити тешко савладиве изазове и препреке. У случајевима када се ризик ипак догоди, неопходно је што пре применити мере за ублажавање како би се утицај што више смањио.

Аналізу ризика треба прегледати на годишњем нивоу, затварајући ризике из претходне године и отварајући нове ризике за наредну годину, а све у зависности од потреба за наредну годину примене НИГП-а. Заједно, сви горе описани елементи чине ПУР у сврху успешне примене и обезбеђивања одговарајућег и квалитетног наставка примене НИГП-а у Србији.

ПУР се састоји од укупно 21 идентификованог кључног ризика, од којих се 7 процењује на „подношљивом“ нивоу, 12 на „значајном“ и 2 на „критичном“ нивоу. Све у свему, стратегија ублажавања састоји се од одговарајућих мера, са јаким нагласком на превенцији, што резултира бројним и снажним превентивним мерама које треба да предузму власници ризика. Мере за ублажавање често је тешко идентификовати на специфичан начин због непредвидивих околности у будућности. Мере за ублажавање служе као основа за ублажавање радњи и треба их предузимати са прилагођавањима, узимајући у обзир околности и могућности које постоје у тренутку настанка ризика. Направљен је преглед ПУР за 2021. годину, заснован на анализи ризика, који је представљен у табели ниже.

Идентификација				Стратегија ублажавања		Процена				Датум последњег прегледа	Датум следећег прегледа
Реф. Ризика	Опис ризика	Власник ризика	Отворен / Затворен	Превентивна мера	Мера ублажавања	Вероватноћа ризика	Утицај ризика	Оцена	Претходна нето оцена		
						1 Низак - 5 Висок					
НИГ П Р-1	Негативни помаци у владиним политикама у погледу приоритизације НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Осигурати довољну подршку Владе кроз учешће Владе; Савет НИГП-а делује и промовише одређивање приоритета НИГП-а; Снажан и одговарајући модел НИГП-а успостављен у оквиру поново успостављеног Националног центра за геопросторне податке	Наставити и повећати напоре за стицање подршке од владе кроз демонстрацију практичних примера и међународних примера	2	4	6	N/A	N/A	Q1 2022
НИГ П Р-2	Незаинтересованост или слабо учешће актера и заинтересованих страна НИГП-а у примени НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Активности на подизању свести и побољшање комуникације и сарадње; Савет НИГП-а делује и подстиче интересовање и учешће; Снажан и одговарајући модел НИГП-а успостављен у оквиру поново успостављеног Националног центра за геопросторне податке	Наставити и повећати напоре на подизању свести, унапређењу комуникације и сарадње	2	4	6	N/A	N/A	Q1 2022
НИГ П Р-3	Поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке	НИГП	Отворен	Осигурати довољну подршку Владе кроз укључивање Владе и усвајање јаким и здравих пројектних задатака за постављање основа за	Наставите у напорима за стицање подршке и ревидирати и изменити пројектне задатке	2	5	7	N/A	N/A	Q1 2022

	није започето или је заустављено			поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке							
У&И Р-1	Савет НИГП-а суочава се са оперативним и / или организационим питањима у вези са радом Савета и спровођењем НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Осигурати довољну подршку Владе кроз учешће Владе; Промоција активности; Усвајање јаког и одговарајућег правилника за рад Савета	Ревидирати и изменити правилник за рад Савета и усвојити измењени правилник	1	2	3	N/A	N/A	Q1 2022
У&И Р-2	Приватни сектор, академска заједница и / или НВО нису у потпуности или чак делимично институционализовани у оквиру модела управљања НИГП-ом	Савет НИГП-а	Отворен	Промоција активног учешћа заинтересованих страна из релевантних сектора у оквиру НИГП-а; Укључити приватне компаније, академску заједницу и невладине организације у модел управљања НИГП-ом кроз формалне и неформалне механизме учешћа	Наставити и повећати напоре на подизању свести, побољшању комуникације и сарадње; Даље укључити недостајуће актере и заинтересоване стране НИГП-а ради успеха функционисања модела управљања НИГП-ом; Побољшати механизме учешћа	2	2	4	N/A	N/A	Q1 2022
П&П Р-1	Усклађивање са међународним политикама и прописима релевантним за НИГП није постигнуто	НИГП	Отворен	Систематско и редовно праћење и преглед релевантних међународних политика / прописа и информисање Савета НИГП-а о овим кључним дешавањима	Утврдити узрок проблема и у зависности од природе проблема (финансијски, технички, људски капацитети итд.); Подигнути свест о том питању Влади и промовисати јачање капацитета	1	2	3	N/A	N/A	Q1 2022
П&П Р-2	Усклађивање са циљевима одрживог развоја УН-а	НИГП	Отворен	У стратешким документима НИГП-а упутити на циљеве одрживог развоја;	Наставити и повећати напоре на промоцији	1	2	3	N/A	N/A	Q1 2022

	није постигнуто у потпуности или чак делимично			Промоција утицаја НИГП-а за успешну примену пројеката у Србији чији је циљ усклађивање са циљевима одрживог развоја УН-а; Побољшавање сарадње са Републичким заводом за статистику	утицаја НИГП-а за примену ЦОР у Србији; Наставити и повећати напоре на побољшању сарадње и успостављању нових облика сарадње						
ФИН Р-1	Модел и структура финансирања НИГП-а нису побољшани и није осигурано одрживо финансирање НИГП-а	НИГП	Отворен	Усвајање јаким и одговарајућих пројектних задатака за постављање основа за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке за координацију и управљање свим финансијским питањима; Додељен дугорочни буџет и ојачани финансијски капацитети; Реализован снажан и одговарајући законски акт поновног успостављања Националног центра за геопросторне податке.	Повећати напоре на подизању свести и промоцији значаја НИГП-а за владу, грађане и привреду; Ревидирати и изменити пројектне задатке и / или оснивачки акт	2	3	5	N/A	N/A	Q1 2022
ФИН Р-2	Политике лиценцирања и одређивања цена нису усвојене или нису ефикасне	Савет НИГП-а	Отворен	Успостављен стандардизован, модеран и финансијски одржив модел за лиценцирање и утврђивање цена података и услуга које нуди НИГП;	Истражити одрживост примене <i>Creative Commons</i> ауторских лиценци за геопросторне податке и услуге; Промоција концепта „отворених података“;	2	2	4	N/A	N/A	Q1 2022

				Пренете су релевантне међународне политике и прописи у српско законодавство	Развити уговоре о нивоу пружања подршке за услуге за концепт „отворених података“						
ДАТ А Р-1	Пад квалитета и количине података и употребе података за доношење одлука и економски развој	Национални центар за геопросторне податке	Отворе н	Усвојени нови пословни процеси у јавном сектору који користе геопросторне податке; Успостављене су нове иновативне и побољшане постојеће услуге НИГП-а, засноване на свим створеним и доступним скуповима података; Пренете релевантне међународне политике и прописи у српско законодавство	Повећати напоре на подизању свести и промоцији значаја унапређења постојећих услуга НИГП-а и увођења нових, иновативних услуга за Владу, грађане и привреду; Побољшати пословне процесе	2	3	5	N/A	N/A	Q1 2022
ДАТ А Р-2	Геопросторни подаци и негеопросторни подаци који нису у потпуности или чак делимично интегрисани на одговарајући и ефикасан начин	Национални центар за геопросторне податке	Отворе н	Интеграција геопросторних података са статистичким подацима за попис становништва 2021. године и другим активностима (обрада, употреба и дистрибуција података); Остали не-геопросторни подаци интегрисани са геопросторним подацима	Ревидирати и изменити задатке Националног центра за геопросторне податке за координацију и управљање свим питањима у вези са подацима; Повећати напоре на интеграцији података и подизању свести о значају интеграције података	2	3	5	N/A	N/A	Q1 2022

СТА Н Р-1	Дуплирање података и проблеми дуплирање куповине софтвера / услуга и даље постоје и ометају примену НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Ојачане везе са отвореним геопросторним конзорцијумом (<i>OGC</i>) и успостављене везе са релевантним међународним политикама у вези са подацима; Усклађеност свих скупова података РГЗ-а и свих осталих релевантних произвођача података НИГП-а и дефинисане одговорности за <i>INSPIRE</i> теме геоподатака; Примењени снажни подстицаји за примену (међу) националних стандарда; Успостављена је одговарајућа политика набавке (кроз партнерства) у вези са подацима, софтвером и услугама на националном нивоу	Ревидирати и изменити задатке Националног центра за геопросторне податке за управљање и координацију свих напора владе у вези са стандардизацијом; Ревидирати и изменити политику набавке	2	4	6	N/A	N/A	Q1 2022
СТА Н Р-2	Интероперабилност података и усклађивање нису постигнути	Национални центар за геопросторне податке	Отворен	Побољшана интероперабилност и усклађеност свих скупова геопросторних података у складу са међународним политикама; Усвојен стандард на националном нивоу за све теме <i>INSPIRE</i> анекса и сви релевантни скупови	Стално побољшање интероперабилности и хармонизација свих скупова геопросторних података; Стално одржавање каталога метаподатака за све скупове података како је дефинисано Законом о НИГП-у; Стално дефинисање модела података на	1	2	3	N/A	N/A	Q1 2022

				података усклађени у складу с тим; Припремљен стални <i>URI</i> модел за различите службе свих владиних институција	снову <i>INSPIREE</i> спецификација						
ИНО Р-1	Е-пренос / дистрибуција геопросторних података у иновативне сврхе није доступна, низак квалитета или је неадекватна за иновативне сврхе	Национални центар за геопросторне податке	Отворен	Усвојена стратегија иновација за геопросторне податке и услуге и транспоноване су релевантне међународне политике / прописи; Усвајање јаким и здравих пројектних задатака за постављање основа за поновно успостављање Националног центра за геопросторне податке за координацију и управљање свим финансијским питањима; Дефинисани пројектни задаци Националног центра за геопросторне податке за праћење и промоцију свих владиних подстицаја који се односе на геопросторне податке	Ревидирати и изменити задатке Националног центра за геопросторне податке за праћење и промоцију свих владиних подстицаја који се односе на геопросторне податке; Повећати напоре у промотивним активностима у вези са иновационим програмима са фокусом на развој геопросторних технологија и услуга	2	4	6	N/A	N/A	Q1 2022
ИНО Р-2	Нови информациони системи за е-пренос / дистрибуцију геопросторних података нису	Национални центар за геопросторне податке	Отворен	Израђен детаљан архитектонски пројекат за надоградњу постојећег дистрибутивног система;	Повећати напоре у промотивним активностима у вези са иновационим програмима са фокусом на развој	1	4	5	N/A	N/A	Q1 2022

	развијени или су неразвијени			Покретање новог, надограђеног и свеобухватнијег националног геопортала; Успостављени нови информациони системи за е-пренос / дистрибуцију геопросторних података; Усвајају се измене и допуне правног оквира који се бави комасацијом	геопросторних технологија и услуга; Повећати напоре на развоју нових информационих система за е-пренос / дистрибуцију геопросторних података и подизање свести о значају развоја таквих система						
ПАР Р-1	Партнерства и сарадња унутар и између економских сектора релевантних за НИГП није успостављена, ојачана и одржавана	Савет НИГП-а	Отворен	Успостављен је свеобухватни оквир споразума у оквиру НИГП-а који ће послужити као основа за потписивање сарадње и других успостављених споразума; Геопросторна компонента уграђена у све кључне релевантне информационе системе државе	Подизање свести и промоција користи од коришћења геопросторних података и услуга путем НИГП-а; Проналажење практичних примера где <i>crowdsourcing</i> има потенцијал; Промовисање и регулисање активности заједничког стварања у развоју јавних услуга	1	1	2	N/A	N/A	Q1 2022
ПАР Р-2	Незаинтересованост или недостатак укључености локалних самоуправа у спровођење НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Развијен је модел снажног партнерства, оличен кроз свеобухватни споразум о партнерству, кроз савет НИГП-а уз укључивање свих локалних самоуправа кроз Сталну конференцију градова и општина	Наставити и повећати напоре на подизању свести, побољшању комуникације и сарадње; Наставити и повећати напоре за стицање подршке од Влада и Сталне конференције градова и општина	1	2	3	N/A	N/A	Q1 2022

КАП & ОБВ Р-1	Капацитети на свим нивоима се не граде, не побољшавају и не одржају при свим актерима и заинтересованим странама НИГП-а	Савет НИГП-а	Отворен	Дефинисани програми обуке за професионални развој релевантни за НИГП; Спроведена процена потреба за све актере и групе заинтересованих страна НИГП-а; Усвојен је општи споразум о приступу геопросторним подацима и услугама, који покрива све појединачне јединице локалне самоуправе	Стимулисање размене знања и вештина релевантних за НИГП и повећање напора за развој капацитета за практичну примену знања и вештина; Поновно спровођење процене потреба за све актере и групе заинтересованих страна НИГП-а	3	4	7	N/A	N/A	Q1 2022
КАП & ОБЗ Р-2	Недостатак релевантних и довољних образовних програма за НИГП	НИГП	Отворен	Анализа празнина између друштвених потреба за НИГП-ом и понуда из академског сектора резултира предлозима како минимизирати и уклонити јаз; Промоција и одрживост целоживотног учења у НИГП-у и додељени буџет за програме целоживотног учења је део стратешког документа НИГП-а	Промоција релевантног формалног образовања за НИГП у јавни, приватни и НВО сектор и грађане; Прегледати и измијенити референцу на целоживотно учење у стратешким документима	3	1	4	N/A	N/A	Q1 2022
КОМ & АНГ Р-1	Стратегија комуникације и ангажовања неразвијена или слабо развијена	Савет НИГП-а	Отворен	Успостављен план комуникације и ангажовања за НИГП; Организација релевантних догађаја; Редовно ажурирање веб странице националног геопортала вестима,	Ревидирати и изменити план ангажовања и комуникације и усвојити измењени план; Ревидирати и изменити задатке Националног центра за	2	1	3	N/A	N/A	Q1 2022

				активностима и промоцијама.	геопросторне податке за координацију и управљање свим питањима комуникације и ангажовања у вези са геопросторним подацима						
КОМ & АНГ Р-2	Промотивни напори у вези са додатом вредношћу употребе геопросторних информација и НИГП-ом су неефикасни и имају слаби одазив	НИГП	Отворен	Осигурати максималан досег кроз одговарајуће канале комуникације састављене листе практичних примера коришћења НИГП-а (медији, веб локација, догађаји итд.); Састављени случајеви употребе представљени на веб страници као део националне веб странице геопортала;	Саставити ажурирану / нову листу релевантних практичних примера НИГП-а и размотрити друге, додатне канале комуникације и циљне групе; Демонстрирање случајева употребе широког спектру потенцијалних актера и заинтересованих страна.	3	2	5	N/A	N/A	Q1 2022

Табела 3. План управљања ризицима

4 ЗАКЉУЧЦИ

Представљена методологија, описана у Поглављу 1, која је коришћена за израду овог документа, показала се као снажна основа за израду Стратешког акционог плана НИГП-а. Коришћењем комбинације низа алата у методологији, као што су Извештај процене стања НИГП, Алатка GSA извештаја, Алатка Извештаја Студије користи НИГП-а и Алатка Развоја акција НИГП-а, припрема се снажан и прецизан стратешки акциони план који је спреман да помогне у даљој примени и развоју НИГП-а у Србији.

Представљене изјаве о визији и мисији резултат су детаљне и темељне анализе потреба и празнина у оквиру НИГП-а направљене током Студије. Знање, искуства и уноси узети су и изван Студије, како би се добила што шира слика која би помогла да се такве изјаве дефинишу на најбољи могући начин. Кроз дефинисане циљеве визију и изјаву о мисији треба лако постићи пошто су детаљније изложени у дефинисаним кључним тачкама акције.

Дефинисане КМ представљају суштинско постигнуће овог документа, јер су кључна полазишта и смернице за имплементацију и развој НИГП-а у будућности. Они такође садрже крајње циљеве у којима би НИГП у Србији требало да напредује у наредним годинама. За девет стратешких путева дефинисано је укупно 35 КМ. Спровођење сваке од КМ биће даље обезбеђено Стратегијом НИГП-а. Будући да ће Стратегија НИГП-а бити припремљена у складу са српским законом којим се уређује систем планирања, загарантована је додатна правна и системска подршка за ове активности. Стратегија НИГП-а биће сачињена у складу са српским правним оквиром за усвајање докумената политике, јер је таква стратегија документ политике који ће у формалним процедурама усвојити Скупштина. Важно је напоменути да развој Стратегије НИГП-а, заснован на КМ и имплементационом плану изложеним у овом документу, треба да следи утврђене одредбе српског закона који су регулисали систем планирања. Да би се даље обезбедила успешна примена НИГП-а кроз дефинисане КМ, као део овог документа припремљени су имплементациони и план управљања ризицима. Ова два плана биће такође укључена у Стратегију НИГП-а, допуњујући КМ постављене као мере за постизање постављених циљева.

Укључивање актера и заинтересованих страна НИГП-а имало је значајан допринос развоју Стратешког акционог плана НИГП-а, као и других докумената развијених у оквиру Студије. Главно ограничење следећег приступа било је ограничено учешће свих актера и заинтересованих страна НИГП-а у процесу идентификације КМ. Било би добродошло и уштедело би се више времена да је организован низ састанака на којима се разговарало о предложеним мерама током припреме самог Стратешког акционог плана НИГП-а. Због ограничења и правила пандемије коронавируса, чинило се да није могуће лично организовати такве састанке како би се постигло пуно, активно и правовремено учешће.

Главна научена лекција односи се на признање да је припрема стратешког акционог плана само почетак дугорочног програма који се бави формулисањем јаке и свеобухватне Стратегије за даљу примену НИГП-а. Још једна научена лекција односи се на „размишљање унапред“, тачније на проактивност, јер се потребе и повезане технологије стално развијају.